

VEZETŐK LAPJA

A MAGYAR CSERKÉSZVEZETŐK ÉS SZÜLŐK FÉLÉVI ÉRTESÍTŐJE

NYELVÉBEN ÉL
A KÜLFÖLDI MAGYAR CSERKÉSZET
LESZ-E KÜLFÖLDI MAGYAR CSERKÉSZET 2000 UTÁN?
A MAGYAR NYELVÁPOLÁS SZEMLÉRE KÉSZEN ÁLL!
HOGY IS ÉL A MAGYAR NYELV DR. FORGÁCHÉKNÁL?

SZEMFÜLES MAGYAR NYELVÁPOLÁS!

IRODALMUNK TANÍTÁSA: ÚJ KÍSÉRLET

MAGYARUL? MINEK?

HAZAMENTEK

MÁRCIUSI GONDOLATOK

A FOGADALOMTÉTELRŐL

ÓPUSZTASZER — FESZTY KÖRKÉP

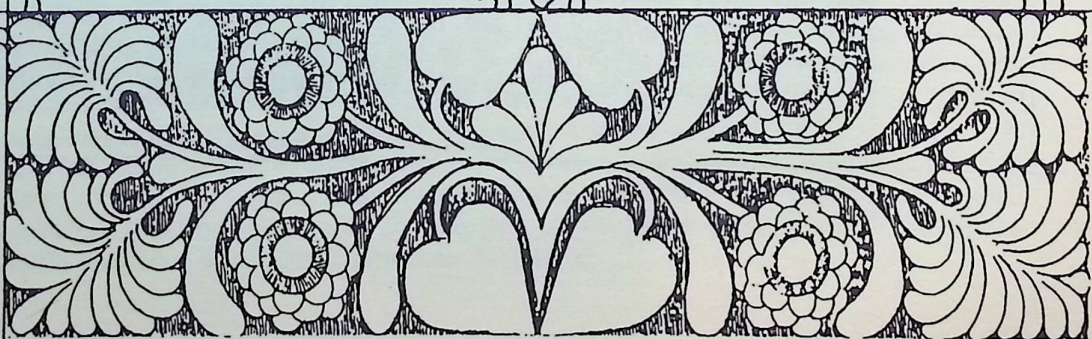
KIT NEVEZEK ÉN JÓ CSERKÉSZNEK?

SZERETNÉM, HA SZERETNÉNK 1100 ÉVES HAZÁNKA

1997.

86. SZÁM

"KIT NEVEZEK ÉN JÓ CSERKÉSZNEK?"**Lelkiismeret-furdalás avagy akinek inge, vegye magára!**

Rózsaszín, szürke, fekete. Fehér, sárga, barna, fekete. Rózsaszín, sárga, barna. Ilyen lesz a tődöd, a fogad, az ujjad tőle. Nem szeretnék veled négyszemközt, közel beszélni, mert büdös a leheleted. Reggel arra ébredsz, hogy köhögnöd kell erősen; krákogsz, köpködsz, míg fel nem szakad a váladék.

"A fene egye meg, már megint elfogyott a pénzem! - Másra is költhettem volna."

"Nem tudom, mi van velem, korábban jobban ment a futás, ügyesebb voltam, most gyorsan kifáradok."

"Amikor elkezdtem, nem is ízlett: csak köhögtem és hányingerem volt. Nemsokára úgy éreztem, oldja a bennem felhalmozódott feszültségeket. Később már a hiánya okozta a feszültséget."

Már nem is tudod miért teszed, valahogy megszoktad egyszer. Neked sem ízlett, csak hát mások is csinálták, így kipróbáltad te is - és valahogy elfelejtetted abbahagyni.

Remélem, ráismertél a Nicotina tabacum nevű növény hatásaira!

Néhány példa innen-onnan:

- kb. 2000 káros anyag van a dohányfüstben, ebből mintegy 40 rákkeltő,

- a dohányzást az amerikai bennszülöttek csak rituális célra használták; ma már a világon becslések szerint a férfiak 2/3-a, a nők 1/3-a dohányzik,

- "néhány" betegség, amiben a dohányzásnak komoly szerepe van: szívinfarktus, gégerák, tüdőrák, ajakrák, hasnyál-mirigyák, húgyhólyagrák, érszűkület (emiatt van az ún. "szalámizás", amikor mindig egy újabb szeletet kell az érszűkületes végtagból amputálni...), gyomor- és nyombélfekély, tüdőtágulás, koraszülés, halvaszülés, magas vérnyomás. . .

- a dohányfüsttel beszívott anyagok egy része átmegy a méhlepényen, bejut az anyatejbe is és ezen keresztül rombolja az embrió idegeit, — a "passzív" dohányosokat (=akik a mások által szívott dohány füstjét belélegzik), szintén veszélyeztetik az említett betegségek, — az erős dohányos a halálos adag sokszorosát veszi fel nikotinból, csak annak lebomlása nagyon gyors (a halálos adag cigarettától függően 5-10 szál között van), — a nikotin gyorsan ölő mérge; ellenszere nincs: néhány csepp a bőrrel felszívódva már halálos mérgezést okozhat, — a rászokás a kezdő dohányostól többnyire komoly erőfeszítést kíván, valódi fizikai függőségről nem lehet beszélni.

Dr. Wagner László
a 604. sz. Szent Mór cscs. 25 éves st. parancsnoka

"Oltsd el a tévét, kapcsold be a családot!" Ez a mottója annak a kezdeményezésnek, amely az észak-olaszországi Trento egyházmegyében kezdődött. Az indítványozók arra szólítják fel a családokat, hogy egy héten át ne kapcsolják be a tévét. Az így nyert szabad-időben a szülők játsszanak, beszélgessenek gyermekeikkel, szervezzenek családi programokat. Nem kifejezetten vallási jellegű kezdeményezésről van szó, hiszen a felhíváshoz bárki csatlakozhat, aki úgy véli, hogy a tévé sok időt rabol el a családok életéből. A szervezők olvasást, játékot, barkácmunkát, otthoni színelőadást, közös sétát, kirándulást javasolnak a szabadidő eltöltésére.

(Érdemes lenne a gondolatot valóra váltani! - Szerk.)

SZERETNÉM, HA SZERETNÉNK 1100 ÉVES HAZÁNKAT

Javában tart már a millecenáriumi jegyében rendezett megannyi jubileumi ünnepség. Az elmúlt időkben jelentéktelenségbe szorult hazafiság is ébredezni látszik. Egyre többen veszik észre a teremtető Isten ajándékát és kezdik becsukni az előttünk élő nemzedékek örökségét. Elgondolkozunk minap születő államok magabiztossága láttán, hiszen a mi országunk, történelmünk az európai népek családjában 1100 éves. Letagadhatatlan, hogy munkásai voltunk az európai keresztény kultúra építésének és védői az itt élők boldogulásának. Talán hozzá segített a jubileum, hogy egyre többen tűnődnek el azon, hogy míg mások még valóságérzetüket is félretéve ábrándoznak népük és hazájuk fényes jövőjéről, mi majdnem elfelejtjük, hogy ezért a földért, ezért a népért, rajtunk kívül senki sem fog semmit sem tenni. Mit kell tenni érte? Szeretni kell, és ez bőven elég. A szeretet lejáratott szó a mai közhasználatban. Főparancs azonban a mi keresztény szemléletünkben. Jelenti számunkra az odaadást, amely nem a viszonzás mértéke alapján, talán még annak reményét is félretéve tudja, meri ajándékozni Istennek az ember mindenképpen elmúló életét.

A mi 1100 éves hazánk és szanaszét élő népünk szeretete is ezt jelenti. Ezt jelentette azok számára is, akik érte éltek, haltak, akik a jövőben bízva nekünk örökségül hagyták. Közép-Európa egy darabját, annak szellemi és anyagi kincseit. Ezekből van ma is mindennapi kenyérünk. Földjén épülnek fel otthonaink. Itt szeretnénk megélni lehetőleg emberhez méltó életünket. Itt kell éretté válnunk az örökkévalóságra.

A jubileumi év napjaiban e feladatunk megoldásának tennivalóit kerestem. Ezek ugyanis hazánk, életünk és jövőnk érdekét szolgálják.

Első feladatként merem sürgetni az élet szeretetét, a magunkét, melyet nem magunk szereztünk, hanem ajándékba kaptunk. Osztályrészünkül jutott Isten szándéka szerint élő, magyar elődeink szeretetéből. Igenlő ösztönét Isten oltotta minden ember természetébe.

Hamis lesz addig az 1100 év feletti örvendezés, ha nem becsüljük meg a magunk életét testi lelki értékeivel együtt. -- Hiteles keresztény és magyar embernek nem szabad elfelejtenie azt az igazságot, amelyet Ilyés Gyula fogalmazott meg A puszták népében, amikor minden nyomorúság közben is hőse ajkára adja a szót: "élni kell!" -- Bár tudjuk, nem mindegy hogyan de legelőször mégiscsak élni kell.

Az élet parancsolja őrizni testi és lelki épségünket. -- Ez fontosabb, mint a luxusért folyó hajsza. Krisztus óvott ettől minden embert, amikor evangéliumában ránk hagyta figyelmeztetését: "Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de lelkének kárát vallja." -- Réssen kell lennünk, hogy egészségünket és munkaképességünket megőrizzük. Meg ne fosszon tőle egy magunk követte egészségtelen életmód. Elkecserelem nem hajszoljon a szenvedélyek betegségeibe. Mit ér a felelőtlen túlhajszolás, ha belepusztul az ember? -- Ha nem akarjuk, hogy kárba vesszen ez az egyszer megjárható élet, szellemi feltételeiről is gondoskodni kell. Ismerni és élni kell a mai emberi élethez szükséges tudással. Ez nemcsak értelmi ismeret, de célravezető akarat is, "mely előbb vagy utóbb de győzelmet arat". Csak tudásban gazdag, fegyelemben erős magyar társadalom, azon belül csak ilyen értelmiség adhat perspektívát az életnek, melytől sorsunk épül.

Ez a ma élőknek szól. De a ma élő élet csak akkor jelent valamit ebben a világban, ha utánuk is lesz élet. Legjobban gondozott életünk is akkor szolgálja szeretetre méltó hazánkat, akkor vezet népünknek szeretetére, ha tovább is tudjuk adni. Hazánk szeretete képmutatás, ha nem lesz új, minket váltó életrevaló nemzedékünk. Amíg a magyarnak nem első az öreget felváltó gyermek, addig csak hiábavalóságban elfogyó emberi életről beszélhetünk.

Ezért az 1100 éves jubileum térítsen észre minket! Ébresszen bennünk vágyat jövőt teremtető családok iránt! Kerül, amibe kerül. Tartsuk mindent megelőző kötelességünknek a helyünkbe lépő, evilágra érkező új nemzedék testi és lelki felkészítését a következő, -- reméljük a mienkénél szerencsésebb -- századra, a népek családjában.

Józan ésszel is nyilvánvaló, hogy csak egy nálunk többre képes nemzedék tudja szolgálni, megvédeni és emberi boldogulás forrásává tenni örökségünket. Kívánni kell ezért, hogy elegendő így gondolkozó házaspár, a családot életre-halálra vállaló szülő legyen. Óhajtani kell, hogy ennek szolgálatában találja meg élete értelmét minden tanító, tanár, nevelő, óvodától az egyetemig.

Minderre annak idején Jézus Krisztus evangéliuma tanította meg őseinket. Az élet Urának és az örökkévalóság királyának útjára vezettek el bennünket első királyaink, templomaink és kolostoraink. 1100 évre visszatekintő közoktatásunk keresztényként formált bennünket Európa népei közt hiteles nemzetté. S ha ez az Evangélium a világot teremtő Isten emberboldogításának útja, akkor ma nincs és soha nem lesz más út az élet és a jövő szolgálatára.

Helyre kell állítanunk a századunk viszontagságaiban megkopott, napjainkra megsérült hitünket! Ez a hivatása templomainknak, hitoktatásunknak, összezsugorodott hazánk házaiban élő mindegyik magyar, keresztény családnak. Nem a másként gondolkodás divatja, hanem az élet útjához való ragaszkodás érvényesüljön tanúságtevő szavunkban és minden írásunkban! Jézus Krisztus az út, az igazság és az élet, nemcsak életem hajnalától hivatásomat meghatározó jelmondatomban, hanem az Isten által teremtett, Fia által megváltozott egész mindenségben is.

Ezért vagyok és maradok ugyan halk szószólója, de elkötelezett hirdetője és munkása a jövőjében most is bízó magyar hazám és népem szeretetének. (Új Ember, 1996. május)

Seregély István
egri érsek

MÁRCIUSI GONDOLATOK

Március 15-én általában a szabadság kivívásáról, a nemzeti önrendelkezés megszerzéséről szoktunk megemlékezni. Felidézzük a szabadságharc kirobbanásának napjait, mi is elszavaljuk a Nemzeti Dalt, mint annak idején Petőfi a Múzeum lépcsőjén, megemlékezünk a diadalmas harcokról és a sok egyéni hőstetről, majd pedig az orosz túlerő segítségével leverett forradalomról, a hősi halottakról, a kivégzettekről, a megtorlás éveiről és, esetleg, a későbbi kiegyezésről.

Méltó és jogos, hogy a szabadságért harcoló, sok esetben életüket áldozó hősök emlékét megőrizzük. Ám a szabadság kérdése 1997 márciusában még túl érzékenyen érint bennünket ahhoz, hogy meglegedhessünk egy múlt században lejátszódott szabadságharc emlékével. Hisz csak hét éve, hogy a sors kerekének egy végre számunkra is szerencsés fordulása következtében Magyarország újfent visszanyerte szabadságát, önrendelkezését. Ezért március 15-e számunkra elsősorban a hálaadás alkalma. De egyben az aggódó előre pillantásnak, az új helyzet felmérésének, az új feladatok felismerésének alkalma is. Mert a mai Magyarország esetében az égető kérdés és a nemzeti feladat már nem a szabadság megszerzése, hanem annak sikeres megőrzése és az ország talpra állítása, megerősítése. Pedig, ha őszintén felmérjük nemzeti erényeinket és gyengéinket, a szabadság sikeres megőrzése számunkra talán még annak megszerzésénél is keményebb, nehezebb feladat. Mindig nagy tehetségünk volt a pillanatnyi fellángolásra, az önfeláldozó, hősi tettekre. Most, hogy a sors fordultával ismét szabad, önrendelkező ország lettünk, tudunk-e ezzel a szabadsággal sikeresen élni, egy boldogabb, szebb nemzeti jövőt biztosítani?

Nemzeti jövőnkre döntően kiható korszakot élünk, amikor minden magyar-érzésű, magát az egyetemes magyar nemzethez tartozónak tekintő személy joga, sőt kötelessége, hogy átgondolja a feladatokat és megkeresse a módot arra, hogy a lehető leghatékonyabban kivegye részét a teendőkből. Ez alól mi, külföldön élő magyarok sem vagyunk mentesek. Vegyük tehát számba az országra háruló kihívásokat és keressük meg, hogyan segíthet legjobban a külföldi magyarság. Hisz történelmünk legutóbbi öt évszázada folyamán ritkán volt a jelenlegihez hasonló alkalmunk arra, hogy minden idegen hatalomtól mentesen, szabadon irányítsuk a nemzet

életét és megalapozzuk jövőjét. Ugyanakkor viszont alapvető és nehéz kérdésekkel kell megbirkózunk:

Politikai téren egy külföldi hatalomtól függő parancsuralmi rendszert kell behelyettesítenünk egy új államformával, új intézményekkel és új törvényekkel olymód, hogy kellő egyensúlyt biztosítsunk az egyéni szabadság, a társadalom igényei és az ország hatékony kormányozhatósága között.

Egy központilag irányított, állami tulajdonban lévő, eladósodott és egyre kevésbé működőképes gazdaságot kell átalakítanunk egy olyan gazdasági rendszerre, amelynek fő hajtóereje a piaci realitásokra épített egyéni kezdeményezés, de amely ugyanakkor olyan keretek és korlátok között működik, hogy az általános jólétet, nem pedig egyes kiváltságos rétegek vagy csoportok gyarapodását biztosítsa.

A vasfüggöny által több, mint négy évtizeden keresztül elszigetelt országunknak újra be kell illeszkednie Európa és a világ nemzeteinek közösségébe. Mint ahogy annak idején Szent István bölcsen látta, hogy fennmaradásunk, biztonságunk érdekében be kell lépünk a keresztény nemzetek közé, ma is csatlakoznunk kell környezetünk közösségi szervezeteihez, mint amilyenek az Észak-Atlanti Szövetség és az Európai Unió. De ugyanakkor óvakodnunk kell, nehogy a nagyhatalmakkal való szövetkezés folyamán elveszítsük nemzeti önállóságunkat. Hasonló megfontolás érvényes a külföldi befektetésekkel kapcsolatban is: bár szükségünk van a nemzetközi tőkére, vigyázzunk, nehogy döntő mértékben mások tulajdonába juttassuk az ország vagyonát és ezáltal gazdasági - és ezen keresztül politikai - autonómiánkat kiszolgáltatassuk.

Közvetlen szomszédainkkal is rendeznünk kell viszonyunkat de anélkül, hogy a határokon túlra került magyarságnak jogait és nemzetünkhöz tartozását feladjuk. Talán soha sem volt a nemzetközi hangulat olyan kedvező az etnikai kisebbségeknek, mint manapság. Cataloniától és a Baszkföldről Csecsenföldre haladnak a kisebbségek az egyre nagyobb önrendelkezés felé. Szlovákia békésen elvált Csehországtól és a szlovének, 1200 éves történelmük folyamán most először alkottak önálló országot. Számos emberi jogokat védő nemzetközi szerv támogatja a nemzeti kisebbségek nyelvi, iskolázási és kulturális jogait. A geopolitikai és demográfiai realitásokat be kell látnunk. De ugyanakkor ki kell használnunk a kedvező körülményeket arra, hogy békés de céltudatos következetességgel támogassuk az elszakított területeken élők törekvéseit nemzeti jellegük megőrzése érdekében. Nagy előny volna, ha e mögött a feladat mögött egy politikailag kiegyensúlyozott, gazdaságilag erős, minden téren megbízható és jó hírnévnek örvendő Magyarország állna.

Bizony nem könnyű feladat mindezen a területeken megtalálni a lehető legjobb megoldást, az optimális egyensúly pontját. A távlatokban való gondolkozást, a nemzet hosszú távú céljai érdekében végzett munkát pedig megnehezíti a mindennapi problémákkal való küzdelem: a megörökölt zilált nemzetgazdaság és a rendszerváltás nehézségei révén egyre nyomasztóbb elszegényedés, a munkanélküliség, a lakosság egyre rosszabb egészségi állapota és nem utolsósorban a közérkölcsök és a közbiztonság hanyatlása. A jelen problémáival való megküzdés és ugyanakkor a hosszú távú nemzeti célok felé irányulás széles látókörű államférfiak, társadalmi vezetők együttműködését igényli; olyanokét, akik felül tudnak emelkedni egyéni- és pártérdekeiken és az egyetemes nemzet számára közös erővel a legjobb megoldásokat keresik. A politikusok helyes kiválasztásához pedig felvilágosult, jó ítéletképességű szavazópolgárok kellene. S bár számosan vannak olyanok - politikusok és polgárok - akik példamutatóan dolgoznak a közös és a nemzet jövőjének érdekében és több területen pozitív eredményeket könyvelhetünk el, sokszor aggódva kell látnunk hagyományos nemzeti hibáinknak: az önzésnek, a hatalomvágy-nak, a széthúzásnak és a nemtörődömségnek felülkerekedését.

Igen: a szabadság sikeres megőrzése és a nemzet felemelkedése más tulajdonságokat igényelnek, mint a szabadság megszerzése. Nem hősi önfeláldozást, hanem szívós, kitartó munkát. Nem egyéni harci virtust, hanem türelmes összmunkát. Nem lángoló, dühös támadásokat, hanem bölcs mérlegelést és megfontolt döntést. Nem testi erőt és bátorságot, hanem lelki erényt

és becsületet. Nem a fegyverforgatás ismeretét, hanem szellemi felkészültséget arra, hogy megálljuk helyünket a nemzetek versenyében.

Önfegyelem kell, ami behelyettesíti a kormányhatalom erőszakával biztosított fegyelmet. Becsületesség kell és emberi tisztesség, hogy az egyéni vállalkozás és a piaci verseny egészséges, serkentő ereje ne váljon az önzés és oportunizmus melegágyává. Türelem kell, hogy békésen meglegyünk egymással, hogy meghallgassuk, megértsük egymás gondolatait, elképzeléseit, hogy belássuk, sok út vezethet a közös cél felé és, hogy ebben a feladatban segítenünk, nem pedig gáncsolnunk kell egymást. Kell becsvágy, ambíció, hogy akaratunkat fűtse, de kell szerénység, önzetlenség, hogy egyéni céljaink ne vakítsanak el, hogy szem előtt tudjuk tartani közös céljainkat.

A szabadsággal való élés, bölcs sáfarkodás szilárd erkölcsi alapokon nyugvó, képzett, felvilágosult szellemi és lelki alkatot igényel. Bár a nemzet életében, történelmében sok kimagasló példa van ilyenre, mégis azt kell mondanunk, hogy nem az előzőkben felsorolt tulajdonságok képezik népünk erős oldalát. Az elmúlt 50 év pedig nem kedvezett ezek kifejlesztésének. Az ilyen életfelfogást, emberi magatartást leginkább a fiatalkori években lehet elsajátítani. A szülői otthonon kívül az iskolák, egyházak és az ennél megfelelő szellemben működő ifjúsági szervezetek hivatottak arra, hogy a most felnövő nemzedéket felkészítsék az új időkre, feladatokra. Ezért volna fontos, hogy a magyar kormány elsődleges fontosságú feladatként kezelje a tanítást és nevelést. Mert van remény arra, hogy a most felnövő nemzedék elsajátítsa azokat az ismereteket és szellemi, lelki értékeket, amelyek előfeltételei a nemzeti felemelkedésnek. Az egyre több egyházi iskola, a cserkészlet, melynek létszáma Magyarországon már meghaladja a tíz ezret és a szomszédos országok magyarul a vidékeken is több, mint száz csapattal működik, a sok ezer áldozatkész tanár és ifjúsági vezető: ezek kezében van a nemzet igazi jövője. Már csak azért is, mert nyersanyagokban szegény országunknak potenciálisan legnagyobb tőkéje népének szellemi felkészültsége és megbízhatósága.

És ez az a terület, ahol a külföldön élő magyarság is kiveheti részét. Hisz a számos újjáinduló egyházi iskola, a cserkészlet, de a már fennálló iskolák és egyetemek is mind anyagi nehézségekkel küzdenek. Nem utolsósorban a határon túli magyarul a vidékeken, ahol a magyar iskolák, egyházközségek és egyesületek a nemzeti, kulturális fennmaradás végvárai. Ha már nem vehet tevékenyen részt a munkában, segítsen a külföldi magyarság legalább anyagi téren.

Történelmi évfordulókról való megemlékezés akkor hoz gyümölcsöt, ha alkalmat ad jelenünk kiértékelésére és jövőnk tervezésére. Ezévi március 15-i megemlékezésünk alkalmából adjunk hálát azért, hogy Magyarország visszanyerte szabadságát, önrendelkezését. Ugyanakkor viszont tartsunk lelkiismeretvizsgálatot a felett, hogy lehetőségünk szerint kivesszük-e részünket a megszerzett szabadsággal való bölcs élésnek elősegítésében, úgymint nemzetünk azon tagjainak támogatásában, akik az ország határain túl küzdenek nyelvük, kultúrájuk fennmaradásáért.

Dömötör Gábor
Rio de Janeiro, 1997. március

Nagy Károly MAGYARUL? MINEK?

Jegyzetek olvasó- és (képzeletbeli?) hallgató-naplómból

(Népszámlálási adatok az Egyesült Államokban: az 1990-ben magát magyar származásúnak valló 1 582 302 embernek mindössze 9,35 %-a, vagyis csak 147 905 ember jelentette azt, hogy otthonában magyarul beszél - 32 098-cal, 17,83 %-kal kevesebben, mint 1980-ban.)

Mom, I don't wanna go to Hungarian school!

Kultúrát nem lehet örökölni. Az elődök kultúrája egy-kettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra meg újra meg nem szerzi magának.

Kodály Zoltán

Leave me alone, everybody! Why should I speak Hungarian? I am American, I go to American school, so I'm gonna talk English! No Hungarian! O.K.?

Az óvodában a gyerekek csúfoltak, kínoztak, rugdaltak, csipkedtek amiatt, hogy magyar vagyok... Magyar iskolába írtak a szüleim... Amikor már nagyobb voltam és szülői kíséret nélkül utazhattam, együtt nagyobb iskolatársaimmal, gyakran megtörtént, hogy a buszban a felnőttek ránk szóltak: "Ne beszéljete magyarul! Ha szlovák kenyeret esztek, beszéljete szlovákul!"

Erzsi, Duray Miklós interjúalanya, Pozsony.
Nyugati Magyarság, 1987. május.

Háj nacs mama! Éin nem beszélek maccsarol, sorry, but van neked iten Debricinbe tivíd? Junó: tíví?

Tíz éve az általános (elemi) iskolásoknak 13-14 %-a tanult magyar tannyelvű iskolában Erdélyben; öt éve 7-8 %-a; ma a számuk messze 5 % alatt lehet. A hivatalos magyar nyelvű gimnáziumi (líceumi és szaklíceumi) tanulók száma tíz éve 30 000 körül volt; öt éve 15 000 körül, ma 7-8 ezer körül lehet.

Király Károly, Marosvásárhely, 1987. dec. 12. Beszélő 19., Budapest.

But Mom, I don't *wanna* go to cserkészet, I already told Diane that we gonna see this movie tonight!

Szlovákiában az 1994-95-ös tanévben 101 ezer magyar nemzetiségű diákból 75 ezer tanult az anyanyelvén, vagyis minden negyedik magyar fiatal szlovák iskolát látogatott.

Romániában, ahol az 1992-és népszámláláskor a lakosság 7,1 %-a vallotta magát magyarnak, a magyar anyanyelvén tanuló óvodások aránya 6,5 %-os, az általános iskolásoké 5,1 %, a gimnazistáké 4,4 % volt

Heti Világgazdaság, Budapest, 1996. március 2.

Romániában a magyar anyanyelvűek száma 1639,1 ezer, 81,6 ezerrel kevesebb, mint 1977-ben.

Varga E. Árpád: "A romániai magyarság főbb demográfiai jellemzői az 1992. évi népszámlálás eredményeinek tükrében"

Hitel, Budapest, 1996. március.

I don't *wanna* go to magyar-istentisztelet 'cause I don't understand what the papbácsi's talking about!

"So long as we have our language we are a people yet," said Pius Moss, a 71-year-old Arapaho language teacher who attended St. Stephen's Indian Mission School in the late 1920's, when speaking in his own tongue was not only discouraged but forbidden under school policy set by Federal Bureau of Indian Affairs. "I got my whippings for talking Arapho" the gray-haired rancher remarked.

"This was true all over the country before World War II.," said Zdenek Salzmann, professor of anthropology at the University of Massachusetts and an authority of Indian language. "Indian students at Government schools or even at mission boarding schools were not allowed to speak their native language..." He estimates that as many as 200 North American Indian languages and dialects may have died.

New York Times, Feb. 24., 1985.

Do I have to megtanulni ezt a magyar verset, Daddy? *Please!* It's too long! Besides, you know, én nem akarok szerepelni on the ünnepély, it's so embarrassing and everything!

1923-ban 15.154 burgerlandi vallotta magát magyar anyanyelvűnek. Ez a szám 1934-ben 10.442-re zsugorodott, 1951-ben már csupán 5.251 volt, 1981-ben 4.025 burgerlandi polgár jelentette ki, hogy a magyar nyelv személyes közléseinek legfontosabb közvetítője... A magyar öntudat kialakulása a fiataloknál egyszerűen katasztrofális. Legtöbbjüknek a német nyelv kizárólagos használata egyszersmind a magyar népcsoporttal való gyökeres szakítást is jelenti. A burgerlandi magyarság egzisztenciális krízisben szenved.

Gyenge István: "Az elfelejtett anyanyelv" - *Műhely*, Győr, 1987. 2.

Ich will kein Ungarisch sprechen! I don't want to speak Hungarian! Je ne veux pas parler en Hongrois! No deseo hablar en Hungaro!

A VMSZ sajnálatosnak tartja, hogy az elmúlt időszakban húsz olyan törvény is született Kis-Jugoszláviában, ami alapjaiban korlátozza a Vajdaságban élő magyarság jogait. A Szerémségben már nem tanítanak magyarul, a Bánságban csak mutatóban maradt magyar tagozat az általános iskolákban, és végórákat élnek a középiskolák. Ha nincs meg a törvényben előírt tizenöt jelentkező, akkor nem nyitnak magyar tagozatot, de ha megvan, akkor azért marad el, mert arra hivatkoznak, hiányzik a magyar tanerő. Így a magyar gyerekek több mint 30 %-a nem tanulhat anyanyelvén. A szabadkai tanítóképzőt Zomborba költöztették, majd megszüntették.

"Segélykiáltás a Délvidékért", *Magyar Nemzet*, Budapest, 1995. július 17.

You know, my parents keep saying: magyarul! Beszélj magyarul! But I mean my God, jeez, gimme a break, awright? What's a matter with everybody? Why should I? You know, like what's in it for me? O.K.? Like you know? Like I talk good English, and everything and I ain't gonna bust my brains, you know, just to please somebody else, you know what I mean, to, like learn some gibberish my old folks set their minds on, okay: I mean, jeeez!

Horváth Antal kalugeri pap megírta a csángók történetét, amit sürgősen le kellene fordítani angolra és németre, mert akkor azokból a világ megtudhatná, hogy kik a csángók, mi az a csángóprobléma, milyen igazságtalanságok áldozatai. Csak akkor van esélyük a csángóknak a magyarságuk megőrzésére, a túlélésre, ha legalább tudnak róluk.

Kallós Zoltán, *Népszabadság*, Budapest, 1994. november 7.

A magyar nyelv védelme a magyar anyanyelvűek védelme is!

Illyés Gyula az Anyanyelvi Konferencia védnökségi ülésén, Budapest, 1979.

HOGY FOGSZ ÉRTÜK SZÓLNI, HA SZAVUKAT SEM ÉRTED MÁR?
S ÉRTED KI FOG SZÓLNI, HA SZÓTAGADÓ LETTÉL?

Én már nem bírok ezzel a gyerekekkel, ha nem akar, hát nem akar magyarul beszélni, junó, hát meg igaziból minek is? Mink itt élünk Kanadába, junó, oszt úgyis csak az inglis megyen, hát mit erőtessem, rájt?

Azért vagyunk a világon, hogy szavainknak valahol helyet teremtsünk benne.

Sütő András.

Mit érnek az emigráció legidősebb és legharciasabb jelszavai, ha nincs jövőtudata; ha a szülők épp azt hagyják kipusztulni gyerekeikből, aminek a megmentésére ők maguk esküdtek fel és ennek érdekében még a hazájukról is lemondtak?

Csoóri Sándor, Előszó Nagy Károly *Szigetmagyarság és szolidaritás* című könyvéhez,
Püski, N.Y., 1988.

Hát ugye, angol nyelvterületen élünk, a gyerekeknek, ugye, mégis az a legfontosabb, hogy a karrierjét... Meg, hát, tudja milyen bizik ezek a mai gyerekek, a bézball, meg minden, ha meg egy

kis idejük van, akkor ugye a tivít vaccsolják, meg hát nem azért jöttünk ki, hogy mi most itten, ugye magyarkodjunk, meg minden, hát csak megzavarná azt a gyereket, hogy két nyelven... Mi már itthon is csak angolul beszélünk, hát, ugye itt élünk...

Magyarnak lenni, az ma Európában igenis program, és nem azért, mintha különlegesebbek volnánk más nemzeteknél, hanem mert csak mi vagyunk ebben a helyzetben: nekünk kell öt szomszédos országban nagyobb tömbökben élve és még számos más kisebb szórványra szakadva nemzetnek maradni, megtartani s azonos irányban fejleszteni szellemi arculatunkat kultúránkat. Mi, másországiak, azt hiszem, jobban érezzük a sorsközösséget, az egymásra utaltságot.

Balla László. Ungvár, *Élet és Irodalom*, Budapest, 1987. dec. 4.

Ugyan kérem... Jönnek már megint ezek a mélymagyarok... Nem népben-nemzetben, hanem állítmányban és alanyban kell gondolkozni! Ebben a modern világban nemzetközi szinten kell élni! Világnyelveken! Angolul! Franciául! Németül!...

Magyar vagyok: lelkem, érzésem örökséget kapott, melyet nem dobok el: a világot nem szegényíteni kell, hanem gazdagítani. Hogy szolgálhatom az emberiséget, ha meg nem örök magamban minden színt, minden kincset, ami az emberiséget gazdagíthatja? A magyarság színét, a magyarság kincsét!

Babits Mihály

NYELVÉBEN ÉL A NEMZET, HA TEHÁT ÉLTETNI AKAROD - NYELVÉT IS TUDNOD KELL. - HA NEM TUDSZ MAGYARUL, AKKOR KEVÉSBÉ SEGÍTHETSZ ÉLTETNI A VILÁG 16 MILLIÓS MAGYAR NEMZETÉT. HA NEM TUDSZ MAGYARUL, AKKOR KEVÉSBÉ SZÁMÍTHATUNK RÁD, S TE IS KEVÉSBÉ SZÁMÍTHATSZ RÁNK.

SZIVÁRVÁNY

IRODALMI, MŰVÉSZETI ÉS KRITIKAI SZEMLE

A Hungarian Cultural and Educational House, Inc.

(Magyar Ház, Chicago) és az M-Szivárvány Alapítvány (Budapest) kiadványa

Megjelenik évente háromszor / XVII. évfolyam 50. szám / 1996. december

A MAGYAR NYELVÁPOLÁS SZEMLÉRE KÉSZEN ÁLLI

Külföldön felnevelt iskolás gyermekeink nehezen beszélnek magyarul. A külföldi magyar cserkészlet viszont kiváló lehetőséget nyújt a magyar nyelvápolásra. Sajnos, a nyelvápoló munka gyakran hiányos csapatainknál, sőt néha majdnem eredménytelen. Megfelelő megoldást csak úgy lehet találni, ha cserkész vezetőink megértik, hogy mi okozza ezt a helyzetet s hajlandók képzelő tehetségüket a helyzet feljavítására fordítani. A magyar nyelvvel gyermekeinket felszabadítani akarjuk, nem leigázni!

Kétségtelen, hogy egy megadott nyelv területen nehéz egy másik nyelvet elsajátítani. Ez az állapot természetes s nem azért létezik, mert a lakosság többsége gonosz szándékkal gátolja a magyar nyelv megtanulását. Sós lesz a víz melyet tengerbe öntenek - a kicsi egyszerűen elvesz a nagyban. Egy pohár tengervíz is felhígul, ha töba öntik. Az ellenséget inkább saját lustaságunkban és fantázia nélküli hozzáállásunkban kell keresni.

Egy tipikus gyermek időbeosztása a következő: 50% család/munka/szórakozás, 33% alvás, 14% iskola, 3% cserkészlet. Logikus tehát, hogy a magyar nyelvet otthon kell megtanulnia. A cserkészlet komolyan tud segíteni, de nem tudja helyettesíteni a családban való magyar beszédet. A szülőké a felelősség java része. Gyermekeink kb. 300 órát töltenek évente cserkész keretben, tehát a cserkész vezetőnek is fontos szerepe van. A magyar nyelvet nem igen fogják elsajátítani gyermekeink a cserkészletben, ha komoly irányadásra és erősítésre nem számíthatnak. A cserkész vezető ezért felelős.

Gyermekeink több okból kifolyólag beszélnek nehezen magyarul. A fő ok talán az, hogy kevesebb időt töltenek családi körben és e miatt kevesebbet gyakorolják a magyar nyelvet. Ha kevésbé ismerik a nyelvet, nehezebben beszélnek. E folyamatnak, sajnos van egy komoly következménye: ha nehezebben beszélnek magyarul a gyermekek, kevesebbet is gyakorolják. Minden fordulatnál, tehát, csökken a nyelvtudás. Bár felháborító, ez a helyzet is természetes. A víz is lefelé folyik, ha hagyják!

A második ok, hogy gyermekeink nehezen beszélnek magyarul, az, hogy nem teszünk eleget az első ok ellen. Főképpen a szülők felelőssége a magyar nyelv ápolás, de az élet sűrűjében könnyű elmerülni és egyszerű fáradtság miatt nehéz még evvel is bajlódni. A cserkészlet pont ilyen helyzetben tud legeredményesebben segíteni. Cserkészletben való gondos és nívós magyar nyelv-ápolás katalizálja, serkenti és buzdítja a szülő munkáját.

Időnként előfordulnak különleges helyzetek, amelyek szintén gátolják a magyar nyelv tanulását. Ezek annyira általánosak mint a fentiekben említett okok, de egyes embereknél legalább olyan fontosak. A gyermekek fejlődését gyakran egy lázadó korszak is jellemzi. Ilyenkor minden hatóságban kételkednek és ellenkeznek. Szüleiket avval bosszantják, hogy nem hajlandók magyarul beszélni. Más gyermekek viszont társadalmi nyomást éreznek a magyar nyelvtudás ellen. Vagy nem akarnak feltűnni barátaik előtt, vagy barátaik lenézik őket, mert tudnak egy idegen nyelvet. Társadalomba való beilleszkedés ebben a korban nagyon fontos. Az a szomorú helyzet is néha előfordul, hogy a szülők nem tartják fontosnak a magyar nyelvtudást, vagy valóban azt hiszik, hogy hátráltatja a gyermekeket egy második nyelv.

Gyermekeink magyar nyelvtudását, tehát aktívan, fegyelmezetten és céltudatosan kell ápolni. A lázadó kort ki kell várni és kerülni kell a harcias szembenállást. A társadalmi nyomást példával lehet legyőzni és a baráti kör szélesítésével. Egyedül azokon nem lehet segíteni akik nem tartják fontosnak a magyar nyelvet.

Nincs abszolút orvosság a hiányos nyelvtudás ellen, és ne is keressük. Türelemmel lehet eredményt elérni, több féle módon. Sok kicsi sokra megy! Fontos, hogy gyermekeink minél több időt töltsenek magyar környezetben. Gyakorlat teszi a mestert. Ilyen szempontból a cserkészlet nagyszerűen tud közreműködni a nyelvápolásban.

A cserkész vezető feladata a nyelvápolással kapcsolatban több irányú. Fontos, hogy támogatassa a helyi magyar iskolákat és táborokat s ajánlja ezeket a szülőknek. Ha nincsen ilyen, segítsen alapítani és szervezni. Csapatkeretben is lehet magyar iskolát rendezni a cserkészmunkán kívül. Szülői értekezleteken hangsúlyozza a vezető a nyelv fontosságát és az otthon való tanulását. Lehetne összeállítani egy "Egyéni Magyar Tanfolyamot" amit a szülők otthon tudnának gyermekeikkel elvégezni.

A cserkész vezető segítsen cserkészeten kívüli találkozások megrendezésében is. A cserkész barátságokat erősítik a külön szórakozási lehetőségek és evvel meg egy két szállal fűződnek gyermekeink a magyar társasághoz.

A cserkész vezető legfontosabb nyelvápoló szerepe viszont a cserkészeten belül történik. Idősebb csoporttal lehet közvetlenül foglalkozni a magyar nyelvvel, de általában sikeresebb az olyan program, ahol a gyermekek észre sem veszik, hogy nyelvet gyakorolnak. Klasszikus cserkész módszerek működnek a nyelvápolásnál is - játék vagy verseny formájában könnyen tanulnak a gyermekek. Mint mindig, fontos a fantázia, a jó tervezés és gondos kivitelezés. Ne avuljon el egy megkezdett nyelvápoló program! Beszéltetni kell a gyermekeket cserkész foglalkozások alatt és néha a jegyzeteltetés sem árt. Végeredményben cserkészeten kívül is szoktak.

Ezen kívül, bármennyire unalmas és idegesítő, figyelmeztetni kell a gyermekeket, hogy beszéljenek magyarul, akkor is ha majdnem minden percben rájuk kell szólni. Nem dühösen kell ezt csinálni, hanem kitartóan. A kis gyermeket is addig figyelmeztetjük, hogy óvakodjon az autótól, amíg meg nem tanulja. Nem szabad elfelejteni, hogy cserkészeink nem készakarva beszélnek a másik nyelvet, hanem azért, mert az könnyebb nekik. Kérdezzétek meg őket - egyik sem akar nem tudni magyarul! Fel kell őket világosítani, hogy miért figyelmezteted őket állandóan. Valószínű, hogy csökkeni fog az ellenkezés.

Bár a nagyszerű, cserkész nyelvapoló programok sokat segíthetnek gyermekeink magyar beszédén, semmit sem ér az egész, ha a cserkész vezető nem mutat jó példát. A cserkész vezető mindig beszéljen magyarul - akkor is ha néha többször kell ismételni, körül magyarázni, vagy egy két idegen szóval tisztázni a mondanivalót. Ha a cserkész vezetőnek nem fontos a magyar beszéd, miért legyen fontos a cserkésznek? Külföldön született cserkész vezetőnek különösen nehéz ezt a követelményt betartani. Milyen szerencse, hogy az önfegyelem is a cserkész jellemhez tartozik!

Benkő Zoltán

SZEMFÜLES MAGYAR NYELVÁPOLÁSI

A szemfüles vezető megragadja az alkalmat, észreveszi a pillanatot és kihasználja a lehetőséget, hogy a magyar nyelv gyakorlását bedolgozza a mindennapi cserkész életébe. A cserkészlet számtalan lehetőséget nyújt a magyar nyelv gyakorlására. Nem is kell különösen erőlködni, hogy lehetőséget teremtsünk - egyszerűen ki kell használni azt ami már van. A gyermek észre se veszi majd, hogy tanul, mert olyan természetesnek tűnik. Sőt ez a titka az egésznek - a gyermeknek természetes, hogy a magyar nyelv része a cserkészletnek. A vezetők feladata az, tehát, hogy a magyar nyelv **tényleg** része legyen a cserkészletnek. Íme egy néhány ötlet a szemfüles magyar nyelvápolásra.

ÖRSI NAPLÓ. Az őrsi naplóval nemcsak gyakorolják a nyelvet, hanem az növeli az őrsi szellemet is. Legjobb ha terv szerint készül - az őrsvezető ossza ki a feladatokat, vagy megadott sorrendben változzon a felelős. Legyen megszabva a minimum hosszúság és kérjünk díszítést és rajzokat is. Okosabb, ha a napló maga nem vándorol - tartsuk a cserkész otthonban vagy az őrsvezető felügyelete alatt.

FALI ÚJSÁG. Egy csapatbeli faliújságnak több előnye van a hagyományos sokszorosított és kiosztott formával szemben. Elsősorban, nem kell sokszorosítani. Ebből következően nem kell bajlódni a rendetlen cserkészek elhagyott példányaival sem. Másodsorban, sokkal többféle módon lehet díszíteni és színezní, mert az eredeti munka van kirakva. Minél jobban hasonlít a szerkesztés egy valódi újsághoz, annál érdekesebb. Legyen egy szerkesztő, határidők és rovatok. Lehetnek riporterek is. A szerkesztő, kérje fel az egyes tagokat vagy őrsöket, hogy készítsenek cikkeket egy megadott eseményről vagy egy rovat részére. Sokféle rovat közül lehet választani: vidám sarok, közügyesség, természetjárás, tanácsadó, sport, vers, főzés, kereszt-rejtvény, csapat történelem, stb. Fontos, hogy a határidők pontosan be legyenek tartva. Egy tipikus csapatnak elég ha egyszer egy hónapban jelenik meg az újság. Legyen megszabva a cikkek hossza, és követeljük a jó helyesírást. Maguk a cikkek akármiből készülhetnek: papír, karton lap, festék, színező, ragasztó, szalag, fakéreg. Egy gondosan elkészített faliújság meglepően mutatós. A lejárt kiadásokat albumban lehet megőrizni, aztán mint csapat krónika.

LEVELEZÉS. Őrsi keretben megvalósítható a csapat közti levelezés. Nem szükséges gyakran - egyszer vagy kétszer egy évben elegendő, különösen ha több csapat között folyik. Ha minden őrsi tag csak három sort ír a levélbe, elég hamar elkészül. Ugyanazt a levelet lehet többfelé elküldeni. A megérkezett leveleket őrsi keretben kell felolvasni, majd aztán a naplóba vagy faliújságba elhelyezni. Jó, ha előre elkötelezzük magukat a csapatok és mindegyiknél valaki felelős a végrehajtásért. Kár lenne, ha megírt levelekre nem érkezne válasz.

NÉPDAL. Kitűnő lehetőséget nyújt a népdal éneklés a kiejtés gyakorlására és a szókinccs gyarapítására. Sajnos gyakran mint pótprogram szerepel csapatainknál és könnyen elmarad. A reklámszerű tulajdonságait használjuk ki - még az a gyermek is megtanulja, amelyik nem szeret énekelni, ha elég gyakran hallja. Érdemes kidolgozni csapatbelileg egy gondos népdal tanulótervet évente. A hangulat megteremtése fontos a tanításnál. Ne csak a régiakat csépeljük és tanuljunk meg több mint egy versszakot. Gyakran egy egész mese rejlik egy népdalban.

TÁBORTÜZ. Év közben is lehet tábortüzet tartani a cserkész gyűlések végén. Kiváló lehetőség a népdal tanulásra és beszéd gyakorlására, akárcsak a szabadban tartottak. A csapat szellemet is növeli. Az évközi szoba-tábortüzek azon kívül felkészítik a gyermekeket a táborban

valókra. Így azoknak a nívója sokkal magasabb lesz és emiatt élvezetesebb is. Ki kell jelölni előre a tábortüzek vezetőit és megszabni témáit, hogy megfelelően lehessen készülni. Az őrsvezetőnek nagyszerű lehetőséget ad a tábortűz vezetés gyakorlására. Közepes nagyságú csapatnak melynek két órás a heti gyűlése elég egy félóra minden második héten. A kiscserkészek gyakran tarthatnak, de fontos, hogy közösen is legyen a nagy cserkészekkel. Áltűzet is lehet készíteni, amely segít a megfelelő hangulatot megteremteni.

SZEREPLÉSEK. Betanult szöveg előadása építi a gyermek önbizalmát a nyelvvel kapcsolatban. Cserkészletben egyháznál, vagy társaskörnél gyakran adódik lehetőség a fellépésre. Fontos, hogy nívós darabot válasszunk és olyat, ami a gyermekek szájába illik. A gyermek tehetségét is figyelembe kell venni. A szerepléseket azért nem szabad túlzásba vinni - ne helyettesítse a cserkész munkát! Célszerű még az év elején megszabni hányszor és milyen fokon fognak az őrök vagy a csapat fellépni.

MESEMONDÓ KÖR. A mesemondás ősrégi szokás és kiváló lehetőség a nyelvgyakorlásra. Egy mesemondó csoport szórakoztathatja a cserkészeket vagy tábortüzeknél, vagy más alkalmaknál. Bábszínházzal is össze lehet kapcsolni. Fontos a tervezés és a gyakorlás. Különösen jó program lenne egy rover csoportnak.

FILM KÉSZÍTÉS. A mai technológia megengedi az egyszerű film rendezést vagy diavetítő program készítést. Lehet mesét dramatizálni (álruhák és hátterek segítségével), tanító filmet készíteni (pl. tűzrakás vagy csomózás), vagy eseményeket megörökíteni. Csak fantázia és egy gondosan kidolgozott forgatókönyv kell.

JÁTÉKOK. Hagyományos cserkész módszer a játékszerű tanítás. A magyar nyelv természetes része ennek a folyamatnak. Például, lehet készíteni keresztretjvényt cserkész témákból. Népdalokat ábrázoló képekből lehet találós versenyt játszani - ha nem értik a szöveget nehéz kitalálni melyikről van szó. Betűkkel ellátott cédulákkal szószerkesztő versenyt lehet csinálni. Bekötött szemű cserkészt szóval végig irányítani egy székekkel leaknázott szobába nemcsak gyakoroltatja a nyelvet, hanem mulatságos is. Egy egyszerű módszer az őrsi versenyzésre a villámkérdés. Mindegyik őr kap egy labdát és ha gondolja, tud a kérdésre felelni egy középre tett kosárba dobja. Ez első labda próbálhat felelni a kérdésre. Majdnem minden játék, vagy gyakorlatba bele lehet vinni a nyelv gyakorlását.

NÉPSZOKÁSOK. Megelevenített népszokások (Betlehemezés, locsolkodás, májusfa ültetés) szintén gyakoroltatják a nyelvet, de fontos, hogy a vezetők megköveteljék a magyar nyelv használatát az egész esemény alatt - nemcsak éppen akkor amikor nyilvános helyen van a csoport. Magyar származásunk megbecsülését is serkenti. Háznál tartott Fonó Est több lehetőséget nyújt. Magyar öltözet, ennivaló, étel, szokás, mesemondás, faragás, tánc, kukorica hántás mind belevehető.

SZAVALÓ VERSENY. A szavaló versenynél is szükséges a gondos tervezés és kivitelezés. A versek választása fontos és ugyan így a hangulat megteremtése. A díjak is nagyon kíváncsatosak.

EGYÉNI AKADÁLYVERSENY. Az egyéni akadályverseny állomásai nyelvtudással is foglalkozhatnak. Egy jó keretmesével meg lehet teremteni a megfelelő hangulatot és így az érdeklődést. Az egyéni jellege biztosítja, hogy minden gyermek részt vesz - nemcsak az őrben legjobban beszélő gyermekek. Az ilyen féle állomást egy hagyományos akadályversenybe is be lehet dolgozni.

Nézzetek jól körül. Hallgassátok figyelmesen. A szemfüles vezető sokat tehet a magyar nyelv érdekében.

Benkő Zoltán.

IRODALMUNK TANÍTÁSA: ÚJ KÍSÉRLET

Háttér

Külföldi cserkészletünk kezdete óta valljuk, hogy cserkészeink magyarságnevelését nemcsak érzelmi alapokra akarjuk helyezni, hanem szellemi alapokra is. Széchenyi "kiművelt emberfő"-je áll előttünk példaként. Csak a jól képzett egyének maradnak meg értelmileg is magyarnak, illetve csak úgy tudják hathatósan szolgálni a magyarságot. Ezért követeljük meg cserkészeinktől már évtizedek óta a magyarságismereti vizsgákat: kettőt a segédtszti fokozathoz, mindhármat a tiszti fokozat eléréséhez.

Mintának az otthoni érettségiket vettük. Tételekre osztottuk a tananyagot, s a tanfolyam végén az otthoni érettségi vizsgák módjára, az írásbeli rész után diák két tételt húz ki, amelyiknek egyikéről szóban kell beszámoljon. Tankönyveinket is ezekre a tételekre alapoztuk.

Míg a történelem- és földrajz tanuláshoz ez a rendszer jól beválik, az irodalmi vizsga sok gondot okoz. A tapasztalat azt mutatja, hogy gyerekeink legtöbbször "beválgják" az anyagot, vagyis megtanulják az irodalomtörténeti adatokat, és azokat többé-kevésbé pontosan elmondják. Tudják, hogy Arany János a Toldit írta és a Családi kört, de hogy ezek a művek miről szólnak, vagy miért megrendítőek, azt már gyakran nem tudják. Ilyen formában felvetődik a kérdés: minek követeljük meg ezt a vizsgát? Célt érünk-e vele?

Az irodalomtörténeti érettségi régen azért jelentett élményt, mert meg volt hozzá az olvasási alap, amire a tanuló a történelmi háttérrel (irodalmi folyamatok, ráhatások, stb.) alapozhatta. Ma is így van ez Magyarországon, de sajnos nincs így külföldön. Öröm végiglapozni a magyarországi gimnáziumi irodalmi szöveggyűjteményeket. Már az 1. Gimnáziumban behelyezik a magyar irodalmat a világirodalom és világtörténelem nagy mozzanatai közé. A mi gyerekeink ezt semmilyen vonalon sem kapják, (Európában még valahogy, de USA-ban és Dél-Amerikában alig.) Nehéz barokk irodalomról és felvilágosodásról beszélni, ha gyerekeink még soha nem halottak Voltaireről. Hasonlóképpen, kint született gyerekeink számára szinte élvezhetetlen az Ómagyar Mária siralom, ha még nem nyílt meg a szemük a magyar versek szépségére - s ezt csakis a mai, vagyis 20. századbeli, egyszerű nyelvezetű, a fiatalokhoz szóló verseken keresztül érhetjük el. Ezt a háttérrel nekünk kell megadnunk.

Célunk az új irodalomtanítással

Célunk továbbra is a magyar "kiművelt emberfő": külföldön született cserkészeink kultúránk gazdagságán keresztül kötődjenek múltjukhoz.

Ismerjük fel, hogy az irodalom nem hasonlítható össze a történelem- vagy földrajztanulással. Mert az irodalom művészet, nem csupán ismeretanyag. Ezért született meg a Corvina tábor 1976-ban. "Ablaknyitogatásnak" neveztük. Felmértük, hogy nem ad, mert nem is adhat átfogó tudást. De amit ad, sokkal többet jelent: szellemi élményt nyújt, s magyar szellemi értékeink megszeretését eredményezi.

A jelenlegi tanfolyam a Corvina tábor alapelgondolását követi, de egyúttal átfogóbb képet nyújt a magyar irodalmi kincsről. Ebben a tekintetben a Szenté Imre által összeállított irodalomterv adta az útmutatást. A tanfolyam tehát tematikai csoportosításban mutatja be az irodalmat, de ugyanakkor történelmi és irodalomtörténeti háttérrel is ad.

Az új tanfolyamon nem osztjuk történelmi kategóriákra az irodalmat (akár az irodalmi tételek klasszikus kronologikus csoportosításában, akár a Szerb Antal-féle szociológiai felosztásban). **Nem az írókra: a művekre fektetjük a hangsúlyt.** Nem azért foglalkozunk egy művel, mert illik egy bizonyos íróról tudnunk. Azért olvassuk el a művet, mert szép, mert mondanivalója van - s közben megismerjük az íróját is halkan büszkékké vagyunk arra, hogy magyar. Az ilyen felépítéssel óhatatlanul kimarad néhány író, költő, aki része a magyar irodalomtörténetnek. (Ezt a hiányt egy hosszabb, három szemeszteres tanfolyammal küszöbölhetnénk ki).

Mintának leírom az 1991-92-es tanévben, a New York-i Hétvégi Magyar Iskola keretén belül lebonyolított tanfolyam menetét.

A tanfolyam felépítése

Tananyagunk a következő alapelgondolást követte:

1. Az irodalmi mű hozzám szól. (Az ember kapcsolata saját magával és szűkebb környezetével).
2. Az irodalmi mű megvilágítja számomra helyemet a világban. (Az ember kapcsolata a társadalommal.)
 - a. a jelenben: környezetében (társadalmi problémák)
 - b. A múltjával: történelmünk során (magyar sorskérdések).

Az első rész egy személyes kapcsolatot teremtett meg az irodalommal, amelyre a második rész épült.

A tanfolyam két részre (félévre) tagozódott, a következő felosztás szerint:

I. Félév - belső világom	II. Félév - társadalom, magyarságom
Gyerekkor	A 20. század
Gyerek/szülő kapcsolata	Vallás
Egyedüllét/társkeresés	Társadalmi problémák
Barátság	Magyar táj
Szerelem	Elszakítottság, kisebbség
Élet értelmének kérdései	Emigráció
Istenkeresés	A 19. század
Természet	Egyik kezében kard, másikban toll
	Irodalmunk kezdetei
	Kronológiai összefoglaló

A fenti témákat 30 órára osztottam (1. melléklet). Az egyes témákhoz felhasznált műveket a 2. melléklet tartalmazza. Az utóbbi listát a diákok a félév végén, majd évvégén megkapták. (A mellékleteket a cikk szerzőjétől lehet kérni.)

Anyag

- 1, **Versek** Minden órán elemeztünk, megbeszéltünk, felolvastunk néhány verset, az óra témája alapján. Főleg az első szemeszterben igen alaposan elemeztük őket. Két verset megtanultak kívülről. Két alkalommal a diákok elemeztek verset úgy, hogy előző órán megkapták és ott-hon előkészítették.
- 2, **Novella**. Az órán kiadott novellát a diákok otthon elolvasták, az ismeretlen szavakat kikeresették, és a következő órán részletesen megbeszéltük. Egyéni feladatként is kaptak egy-egy novellát, amelyről szóban és írásban beszámoltak. A tanfolyamon így módon 14 novellát beszéltünk meg.
- 3, **Regény**. Minden diák egy regényt olvasott el, s arról szóbeli és írott beszámolót készített. Így összesen 5 regényt beszéltünk meg. Egy megadott regénylistáról választhatták a regényt a beszámolóhoz (a tanár röviden összefoglalta előtte a tartalmukat). Évvégén egy ajánlott regénylistát kaptak. Utóbbit történelmi regényekkel is kiegészítettük (szóban).
- 4, **Dráma**. Az első félévben két drámát elemeztünk, Szabó Magda: Kiáltás, városát! és Sütő András: Egy lócsiszár virágvasárnapját. A másodikban pedig egyet: Az ember tragédiáját.

- 5, **Írás.** Az első félévben 3 alkalommal tartottuk írói műhelyt. A második félévben két beszámolót írtak otthon. Ezenkívül a diákok naplót vezettek, amelyben leírták minden elolvasott mű tartalmát (kivéve a verseket).
- 6, **Csoportmunkák.** 4 alkalommal. A drámák és Az ember tragédiája egy-egy témáját vitatták meg a diákok két csoportban, majd együtt.
- 7, **Irodalomtörténet.** Egy-egy korszak megtárgyalásánál egy vagy két író életéről és műveiről beszélünk részletesebben belehelyezve őket a magyar történelembe. Egyúttal az első félévben már említett kortársaikkal összekapcsoltuk. Évvégén egy írói kronológiai-listát kaptak a diákok.

Az órák menete:

A New York-i tanfolyam 75 órából állt (2 és fél óra, 30 alkalommal). Egy alkalom 45 perces részből állt. Az órák nem mindig voltak egyforma hosszúak, de nagyjából a következőképpen oszlott meg az anyag:

Versek	27 óra
Novellák	8 óra
Drámák	6 óra
Ember tragédiája	9 óra
Írói műhely	3 óra
Irodalomtörténet	5 óra
Csoportmunka	4 óra
Beszámolók	4 óra
Villámvizsgák	4 óra
Vizsgák	5 óra (+otthon megírandó rész)

Módszer

- A tanfolyam tanítási alapelve a diákok aktív bevonása: közös elemzés, megbeszélés, szemléltetés. Csak minimálisan "adunk elő". Az irodalomtanítás technikáját Dömötör Éva ragyogóan leírta a *Vezetők Lapja* 21. számában. Erősen ajánlom, hogy ezt a módszert kövessük. A verselemzés technikáját a diákoknak is megtanítjuk (saját elemzéseik előtt).
- A tanfolyam első napján a diákok írásban megkapják a tanfolyam célkitűzését, követelményeit és munkamenetét.
- A diáknak minden órára készülnie kell (olvasás, elemzés, beszámoló).
- Minden órán osztályzunk (aktív részvétel, beszámoló, stb.).
- A végső eredmény az egész évi munkától függ.
- Az első félévben az anyagot (versek, novellák) alkalmanként adjuk ki. A diákok tartsák rendben a kiosztott anyagot.

A tanítást a változatosság által tegyük érdekesebbé: a verset néha hangszalagról hallják, nagy művészek előadásában (pl. Latinovits); szemléltető eszközökkel (pl. megzenésített Tinódi versek a Musica Hungaricából vagy a Bécsi Képes Krónika fakszimile a kódex irodalom megbeszélésénél). Lehetőleg mutassuk be Az ember tragédiájáról készült videót. (Jó alkalom ezt egy vacsorával egybekötött összejeövetelen tenni, nem a tanfolyam alatt).

A tanfolyam követelményei:

Jelenlét, hozzáállás		150
Szóbeli munkák		150
Vers kívülről	20	
Verselemzés	40	

Novella beszámoló	40	
Regény beszámoló	50	
Írásbeli munkák		150
Írói műhely	20	
Napló	30	
Novella beszámoló	40	
Regény beszámoló	60	
Villámvizsgák		200
Félévi vizsga		150
Évvégi vizsga		200
		1000

A tanfolyam megállásához 70 %-ot kell elérni.

Az évvégi vizsga a tanfolyam 20 %-át teszi ki. A következőképpen oszlik meg:

I. Otthoni feladatok		100
Az ember tragédiája	50	
Elemző kérdések	40	
Jelige	10	
II. A vizsga napján		100
Irod. történet (szóban)	30	
Verselemzés (szóban)	20	
Témakörök	30	
Novellaelemzés	20	
		200

Használt irodalom

Az első félévben nem előre (füzetben vagy könyvben) kapták az elolvasandó verseket vagy novellákat, hanem egyenként kiosztott lapokon, amikor egy-egy művel foglalkozni kezdtünk. Így nem tudták előre, mi az óra témája. A dráma köteteket (Szabó Magda: Kiáltás város!; Sütő András: Egy lócsiszár virágvasárnapja és Madách: Az ember tragédiája) mindenki megkapta.

A második félévben a következő köteteket kapták meg:

Dömötör Miklós versantológiája

Magyarországi gimnáziumi Irodalmi szöveggyűjtemény I-IV

Cseh Tibor: Magyar irodalomtörténet (kézirat)

Kiértékelés

Különösen szerencsés összetételű osztályom volt: az öt diák közül csak ketten születtek az USA-ban, de ők is igen jól beszéltek magyarul. A többiek közül volt, aki még Erdélyben kezdett iskolába járni. Ezért lehetett aránylag nehezebb (ill. több) művel foglalkozni. Bár mindannyian nagyon el voltak foglalva, mégis aránylag mindig elvégezték a házi feladatot. Ezt elősegítették a gyakori villámvizsgák. Javasolom, hogy két-három hetenként tartsuk.

A diákoknak nagyon tetszett, hogy nem volt szabvány "iskola óra". Élvezték, hogy minden óra meglepetést hozott. Hogy volt alkalmuk beszélgetni egymással, hogy mindenki tudott véleményt mondani; hogy nem kronológiában, hanem téma szerint közelítettük meg a műveket;

hogyan a verseket egyenként kapták és írhattak rájuk. Örültek, hogy gyakran volt villámvizsga. Több novellát szeretnének olvasni.

Az új felosztásnak, sok előnye mellett, egy hátránya is van: kevésbé pontosan leellenőrizhető, mint a régi. Több függ az egyes tanároktól. Több előkészületet kíván, mert nem csupán az irodalomtörténeti anyagot adja elő a tanár, hanem lépésről lépésre irányítja a diákokat: a diszkussziókat, a röpvizsgákat, feladatokat alaposan elő kell készítenie.

Az egyes művek kiválasztásánál lehetnek ízlésszerű különbségek, így részben a tanfolyamvezetőtől függenek. Ahhoz azonban, hogy egy tanfolyam a Külföldi Magyar Cserkészszövetség irodalmi követelményének megfeleljen, fontos, hogy tananyaga egy közös alapot tartalmazzon. Ezért ajánlom, hogy az 5. mellékletben felsorolt írók legalább 90 %-ának ismerete kötelező legyen. Bár az egyes művek kiválasztása természetesen egyénibb, ajánlom, hogy legalább 65 %-ban egyezzenek az 5. mellékletben felsoroltakkal.

A tanfolyam megállásához megkövetelt 70 % lehet, hogy nem mindenhol várható el. Ajánlom, hogy semmi esetre se menjünk 65 % alá. Az osztályzásban a következő változást ajánlom.

100 - 93 %	kitűnő
95 - 88 %	jeles
87 - 80 %	jó
79 - 73 %	közepes
72 - 65 %	elégséges
64 -	elégtelen.

Úgy érzem, kár a közepes osztályzást nem használni, mert így a jeles és jó fogalmat felhígítjuk. Például egy 72 %-os eredmény nem tekinthető "jó"-nak, mert igen közepszerű.

Néhány további ötlet a tanfolyam felépítéséhez.

- A vonatkozó irodalomtörténet részletet otthon olvassuk el az óra után
- Mintavizsgát előre adjunk ki, hogy a diákok lássák, milyen a vizsga menete.
- Az évvégi vizsgát egy hónappal a kurzus befejezése utánra tűzzük ki: ez időt ad az anyag megtanulásához, könyv/könyvek elolvasásához, dolgozatíráshoz.

Gondolat a jövőre:

Ideálisan és az irodalom alapos megismeréséhez a tanfolyam másfél éves kellene legyen. Az első két félév megfelelné a mostani tanfolyamnak. Ehhez többféleképpen kapcsolódhatna a harmadik félév. Lehetséges témák: alaposabb irodalomtörténeti szemlélet; nagyobb terjedelmű művek elolvasása és elemzése (hősköltemény, regény, dráma); világirodalmi áramlatokkal való összekapcsolás, stb. Jelen körülményeink között ez lehet, hogy utópia, de azért tervezni mindig lehet!

Hadd köszönjem meg itt a rengeteg ötletet, anyagot és támogatást amit a tanfolyam kapcsán kaptam: Dömötör Éva, Locker Margit és Némethy Gyuri tanácsait, Dömötör Gábor új Corvina ötleteit, Szenté Imre tanfolyamvázlatát, Cseh Tibor irodalomtörténetét, Dömötör Miklós antológiáját, Bodnár Gábor gyorssegélyét, amikor valamilyen novellát vagy verset nem találtam. Végül köszönöm Harkay Péternek, hogy lehetővé tette, hogy ezt a tanfolyamot a New York-i Hétvégi Magyar Iskolában kikísérletezzem.

1992. Június 26.

Némethyné Kesserű Judit

LESZ-E KÜLFÖLDI MAGYAR CSERKÉSZET 2000 UTÁN?

Gyulassyné Hites Györgyi és Szórád Gábor gondolatai a buffaló cserkésztszti konferencián 1996-ban.

Gyulassyné Hites Györgyi

Elértük azt a fokot, hogy cserkészvezetésünk majdnem kizárólag olyan fiatalok kezében van, akik kint születtek, és mégis egészen jól beszélnek magyarul. Egészen jól, de milyen jól? Élményeiket el tudják-e magyarul mondani, vagy valahol a közepén átváltanak angolra, mert úgy könnyebb. Egyre kevesebb olyan vezető látható a cserkészfoglalkozásokon, akik kapásból meg tudják mondani egy-egy szónak a magyar megfelelőjét. Pl. hogy mondják, hogy "Zip Code"? Vagy "recycling"? És elkezdjük keverni... bele nyugszunk...először egy-egy szóval a magyar beszédünket, aztán már "az igazán 'fun' volt" is elfogadható, és lesz belőle "I love to go to cserkész tábor".

Hol állunk meg, és hol mondhatjuk azt, hogy tudunk még magyarul... legalábbis annyira, hogy cserkészettel tudjunk magyar nyelven folytatni. Nívósan folytatni; mert ha nem nívósan, akkor létszámot hiába akarunk növelni. És ezzel visszatérek előadásom elejére, lesz-e magyar cserkészlet 2000-ben.

Én nem a létszámban látom a hanyatlást, nem is az erkölcsök hiányában...hullámok mindig voltak, és bízok annyira a cserkész-eszmékben, és az emberek jóságában, hogy mindig felül tudunk kerekedni hanyatlásainkon. De a nyelvünk, az ha egyszer elér egy hanyatlási pontot, nem tudom hogyan tudunk onnan visszatérni.

Nyelvében él a nemzet, és hogy mennyire, számomra a legszembeötlőbb példa erre most a nyáron volt. Bátyám négy kamasz gyermekét most vitte először Magyarországra. Bátyám magyar földön született, magyar iskolát végzett, magyar érzésű fiatalemberként magyar leányt keresett, hogy családja magyar legyen. Négy gyermeke kedves, jól-nevelt gyerekek, de nem beszélnek magyarul...vagyis nagyon keveset... Bátyám mint a féltett kincset akarta gyerekeinek Magyarországot bemutatni. A gyerekek értetlenül nézték a magyar világot. Nemcsak a nyelvet nem értették, de a kultúrát sem. A nyelv hiánya falként állt köztük és Magyarország között. Ha Mátyás korabeli kincseket láttak, semmit sem jelentett számukra, fogalmuk sem volt a magyar történelemtől. Még annyi sem, hogy megkapaszkodhassanak egy-pár ismerős adatban, és ezért türelmük sem volt meghallgatni egy-pár ízes anekdotát Mátyásról. Alig várták, hogy visszakérüljenek Amerikába, ahol olyan cereal van amit ők szeretnek, ahol gyorsabban hozzák az étteremben az ételt, ahol a moziban James Bond angolul beszél, nem magyarul...nem tudott a magyar élmény hozzájuk férközni...egy egész világ nyújtotta feléjük kincseit, de ők nem voltak képesek ezt befogadni. Egy generáció alatt bátyám öröksége, egy egész világ amit szüleitől kapott, amit szívében hordozott, elveszett gyermekei részére. És mi több, egy fontos kapocs, ami szülőt gyermekeihez köti, az élményvilág azonosossága megcsorbult.

Node az emitt leírottak nem jellemzőek a mi cserkészeinkre, hisz ők még beszélnek magyarul! Persze, csak a kérdés: milyen fokon? És még fontosabb kérdés, milyen tudatosan; mert a fokot lehet növelni odafigyeléssel, tanulással, gyakorlással. De csak akkor, ha tudatosan vállaljuk. A tudatosság az amin bukkhat cserkészletünk.

Mennyire érzi a fiatal csapatparancsnok, hogy az ő vállán fekszik a cserkészlet jövője? ... és hogy az ő saját nyelvtudása, és elvárása vezetőitől határozza meg a jövőt? Mennyire tudatos vezetőinkben a ragaszkodás a nyelv iránt... minden egyes szó iránt...mennyire követelik meg a beosztott vezetőktől a magyar nyelv használatát? Ahogy kevesebb vezető beszél a magyar nyelvet anyanyelvi szinten, úgy rongyolódik a nyelvhasználat, és már nincs aki kijavítsa a hibákat; visszükk tovább nyelvhibáinkat a következő generációra ruházva, ők pedig viszik tovább a saját nyelvtorzításukkal együtt. Szóhasználatunk pedig egyre gyéresebb...mert ezt nem tudom magyarul, és ahelyett, hogy tudatosan vállalnám, hogy magyarul megküzdjek vele, ahelyett angolul mondom el, mert a mondanivaló a fontos, nem az, hogy milyen nyelven mondom. És tán azért is mondja a fiatal angolul, mert tart a nyelvi kudarctól...tán nem tudja olyan ízesen elmondani magyarul. Tudatosan kell, hogy vállaljuk a kudarcot, az esetleges kijavítást. Én téged javítlak, Te engem...közös a cél.

Fel-felmerülő téma cserkész körökben, hogy miért olyan nehéz az őrsvezető vizsga, miért kell gyermekeinknek történelmet, irodalmat, földrajzt tanulni... túl nehéz, nehéz a nyelvezete, az anyaga; nem lehet elvárni gyerekeinktől, hogy ezt el tudják sajátítani.

.....

A nyelvtudáshoz nemcsak a konyhanyelv használata a fontos. Ahhoz, hogy olyan szinten értékeljék gyerekeink a magyarsággal való találkozást, ahogy Zsuzsi tette 1984-ben, ahhoz az kell, hogy igenis megküzdjenek a történelemmel, földrajzzal, irodalommal. A nyelv akkor válik élménnyé, amikor értelmet lehet

lünk bele; és értelmet lehelünk, ha nemcsak kenyeret tudnak magyarul kérni, hanem kultúrélményeket is magukba szívni magyarul. Fiatal vezetőinket rá kell vezetnünk arra, hogy elérjék magyarban is a nagykörűséget, hogy nyelvük hegyen tudjak ízelelni magyar kultúránk kincseit. Azt, ami 20 éve természetes volt, hogy mindig akadtak Gábor Bá-k és Miki Bá-k, akik otthonosan mozogtak a magyar nyelvben, és hibákat gyomláltak, egy-egy madárlátta verset hoztak, nyelv-örként szerepeltek a csapatokban, azt most tudatosan és kemény munkával kell elérnünk, és ennek felelősségét fiatal cserkészeinkre ruházzunk. Változott cserkészletünk, változott a vezetőség összetétele, változott cserkészhelyzetünk a világban.

A kommunizmus előtt ideiglenesre rendezkedtünk be. A kommunizmus bukása után elhatároztuk, hogy itt maradunk. Most állandóra kell berendezkednünk. Máshogy állítom fel táborhelyemet, ha csak egy hétre avagy egy életre állítom fel. Egy hétre elég az asztal, fekvőhely, de egy életre már nyugágyat is beteszek, dísz tárgyakat is, könyveket is begyűjtök, tán még a computeremet is elhelyezem. Így kell nekünk is berendezkedni. Erre születtek meg, válaszként a Corvina tábor, és később a Zrínyi nyelvművelő tábor. Kellenek olyan vezetők, akik tudatában vannak nyelv és kultúrkincseinkkel, mert ha ilyenek nem lesznek, vagyis ha ilyen vezetőket nem tudunk magunkból kinevelni lerongyolódunk a mekegésig, és utódaink jogosan kérdezhetik, de papa, minek tanuljak meg magyarul: enni kérni angolul is tudok. Ne morzsákat adjunk gyerekeinknek, mert azon megélni nem lehet.

Gondolom vannak egyesek, akik kissé megtorpannak...nehogy a cserkészlet iskola-szagú legyen. Aláírom, mérsékeltség kell, de aláhúzom, hogy nekünk itt a nyelvünk fennmaradása harcában nem elég Baden Powellnál kezdeni és ott kikötni. Igenis bele kell vinni hathatósan a nyelvművelést cserkészletünkbe. Játékkal, ötletekkel, de ott kell legyen tudatos gondozása.

Könnyű a problémát megnevezni, ezért nem lenne érdemes itt szót szapulni. Céлом, hogy konkrét megoldásokat találjunk. Példákat szeretnék megosztani veletek, emberélet tapasztalatokat, módszereket, fiataloktól elszánt tudatos választások élményét, hogy ebből merítve ötletekkel menjetek vissza csapataitokhoz, és gazdagítsátok a rátok-bízottakat. (az egyik munkacsoportnak is ez lesz a témája).

A cserkészlet nem hétvégi klubbuli, hanem nevelőintézmény, s mint nevelőintézmény nevelői eszközökkel kell működni. Ez azt jelenti, hogy mint ahogy a nevelőnek is el kell fogadni, hogy javaslata, kérelme nem mindig ujjongással fogadtatik, ki kell mellette állni, még akkor is, ha az kevésbé népszerű. Vállalni kell a felelősséget a magyar beszédért. Egyik fiatal vezető igenis szóljon rá a másik fiatal vezetőre, ha angolul beszél, de nemcsak a cserkészleten, hanem a cserkészleten kívül is. Bízunk egymásban, hogy a célkitűzés mindnyájunknak az érdeke. Ne menjünk el egy becsúsztatott angol szó mellett mintha semmi se történt volna. Itt kezdődik a nevelés, a kemény munka, a felelősségvállalás nyelvünk iránt...és itt merül fel egy alapvető probléma avagy bökkenő.

Fiatal cserkészeink bár cserkészleten belül lettek haverok, de az igazi haveri hangváltást angolul szokták meg. Észrevételünk, hogy akkor is ha gyermekkorukban egész jó nyelvtudással csatlakoznak a különböző csapatokhoz, kamaszkorra átválnak angolra. Kamaszkorban ez talán nem más, mint jó pofaság, kerülése a nehézségeknek, kicsit ellenszegülés, elkülönülés a "dohos öregektől". Kár, mert megfosztja őket a nyelv további fejlődésétől. De mi lesz, ha ezek a kamaszok már elérték a nagykörűséget, 20 évesek, avagy 30, akár 40, avagy rajparancsnokokká, s mi több, csapatparancsnokokká válnak. Mikor eszmélnék rá, hogy kinőttek a kamaszkorból, és már tudatosan kell vállalniuk a magyar nyelvet? Hogy egész egyszerűen át kell váltani magyarra cserkészleten kívül is, mert akkor nem lesz magyarul beszélő fiatal 20 év múlva. Mikor eszmélnék rá, hogy nem tehetik meg, hogy felelőtlenül folytatják az angol beszédet, mert most már ők lettek a Gábor Bá-k, és Miki Bá-k, akiknek a szerepük a nyelvörködés lenne.

Hogy örülünk, ha két cserkész egymásra találván összeházasodnak. De kérdésem: angolul folytatják-e viszonyukat, amelyet valahol a kamaszkorban angolul kezdtek? Mikor váltanak át? Mikor határozzak el, hogy egy nyelv felér egy világgal és tudatosan magyarul fognak ezentúl beszélni egymással. Amire itt szükség van, és égetően szükség, az egy Pisztrángnyi elhatározás. Ugyanaz az elszántság, csendes, önálló, meghitt elhatározás, amit Ádám atya lelki téren beindított. Ez kell nyelvünknek is... egy pisztráng reakció...

Örömmel tudatom veletek, hogy ilyen fiatalok léteznek, akik ezt az elhatározást vállalták. Hogy nevezem meg őket, mert példájuk követendő: Haynal Edit és Gorondi István két argentinai cserkész összeházasodtak... kamaszkorban ők is spanyolul értekeztek egymással. Valahol a szelídítgetés komolyabb fázisánál rádöbrentek, hogy már alig beszélnek egymással magyarul... és itt történt a nagy csoda, ami nélkül hiába két magyar...hiába akármilyen külső nyomás. Ők maguk elhatározták, tudatosan és mély elszántsággal, hogy ezentúl egymással csak magyarul fognak beszélni... és átkínlódtak ennek az elhatározásnak a kezdeti nehézségeit, és így lett belőlük ténylegesen magyar házaspár. Így volt ez Szentkirályi Páléknál is, és még sok más fiatal párnál.

De mi van azoknál a fiataloknál, ahol nem történik meg ez a váltás? Ismertem ilyen fiatalokat is. Ott pár év alatt annyira elsovadt a magyar tudás, hogy ma már nem beszélnek magyarul...nem felnőtt szinten...és akkor gyermekeik sem tudhatnak már magyarul. Megszakad a lánc.

De ezt a nyelvőrséget már előbb kell elkezdenni. Cserkészek, akik nem anyanyelvi szinten beszéltek magyarul, gondoljátok meg. Ha idegen nyelvet tanultok, nem kell-e szókincset tanulni? Nem kell-e gyakorolni? Főképpen a nyelvórán nem igyekszel minél többet a tanult nyelvvel foglalkozni? Akkor a cserkészen, mint tökéletes "immersion program"-on, nem kéne-e komolyabb elhatározással a magyar nyelvet gyakorolni? Csapatparancsnokok, tudatosan kell rovereitekkel ilyen témákról is elbeszélgetni.

Mint magyar szülő, ha gyermekedet méltóan akarod magyar nyelvre nevelni, nem kerülheted ki, hogy magyar könyvet kezdedbe ne vegyél, hogy magyar előadásokra ne menj el...hogy sajátmagadban szellemi és nyelvi gyomlálást ne végezz. Kocogunk, hogy izmaink el ne sorvadjanak, elménket is meg kell kocogtatni. Gyermekeimmel mikor megosztom egy-egy jó magyar könyv, vagy előadás egyes részeit; felkelti érdeklődésüket... beindít néha vitákat, beszélgetéseket. Az eszmecsere, ha egyetértünk ha nem, összeköt minket.

Cserkészeinkhez azzal az alapállással azzal a meggyőződéssel kell hozzáállnunk, hogy értéket adunk át, mikor valami újat tanítunk nekik. Ezért kincs az őrsvezetői, segédtisztai, tisztai előkészület, ettől lesznek ők gazdagabbak, értékesebbek, a szülővel együtt, mert én mint szülő újra átrágom magam az anyagon a gyermekemmel együtt. Még ha duzzognak is gyerekeink, pozitív alapállásból kell őket kezelni. Ha hosszú az AKI-ra a könyv, nem sajnálni kell őket, hanem buzdítani... mennyivel jobban fogsz tudni olvasni...mennyivel többet fogsz tudni a történelemtől... stb... Ne higgyük, hogy ezek a szavak falra hányt borsóként pattognak vissza. A látszat először az...ezt azért merem mondani, mert két kamasz fiam kínlódta magát át már az őv anyagon...duzzogva...s ha kincsről beszéltem kissé lenéző mosollyal túrték. Most, hogy mögöttük van a kínlódás, és a tábor sikeres letétele is, most már értékelik. Sőt erről nyíltan is tudnak beszélni. S a nyáron, mikor Magyarországon az unokatestvéreik végigkínlódták a magyarországi utat, az ő szemük meg-megcsillant, mikor fogalmuk volt arról, hogy mit is jelentett valami ami István Király korából maradt fenn, vagy jé, ez Kinizsi vára volt, vagy elmegyünk a Magas Tátrába, és ott kisebbségi magyarokkal fogunk találkozni. És így leszükül a generációk közötti űr...vagyis majdnem nem létezik, mert megtanítottuk a cserkészen keresztül, és a cserkészkövetelményeken keresztül gyermekeinket ugyanazt tisztelni, értékelni, és együtt tudunk örülni a magyar kincseknek.

Mint szülő nem tudom elmondani hálámat a cserkészetnek, hogy olyan nyelvi követelményeket szabott gyermekeimre, amely engem is ráerőltetett azokban a sokszor előforduló túl-hajszolt, túlszűfolt napokban, hogy egy-egy szavalóversenyre készüljünk, vagy csapatballada-tanulásra kényszerített, vagy valamilyen vetélkedőn kellett részt venniük, ami akkor emberfeletti erőmegfeszítésnek tűnt, ahogy programról programra rohanva magoltak uzsonna-majszolás közben... ma már hangya-bolyra törpültek e nehézségek, és megmaradt a tudás, amit magukévá tettek, és a magyar nyelv értékelése...rövid az a 16 év, míg gyerekből ember lesz... és ha hagyjuk, hogy a túlhajszoltságban lerongyolódjanak nyelvükben...nem lesz közös ragaszkodásunk és akkor ki hibája a generációk közötti szakadék?

Ne féljünk nehezét nyújtani cserkészeinknek. Kaliforniában csapatparancsnokságom alatt a roverekkel előadtunk Sütő András "Anyám könnyű álmot ígért" című könyvéből kivonatokat. Mikor eléjük tártam az anyagot, felnőttek, gyerekek egyöntetű fejcsóválása: Ez túl nehéz... ezt a roverek soha... Mélyen éreztem az anyag iránt, és tudtam, hogyha egyszer ráeszmélnek szépségére, igazán megfürödnek a magyar nyelvben. Felgyúrtuk az ingujjunkt és nekiálltunk. Küzdelem volt végig. Két héttel az előadás előtt felhív 19 éves Sütő András, a főszereplő. Györgyi néni a gondom az, hogy nem értem pontosan amit olvasok, nem tudom, hogy hangsúlyozzak. Pánik!!! Hála neked 20. század. Magnószalagra vettem fel a saját felolvasásom, Fed Ex, Tominál volt a szalag pár nap alatt. Három nap múlva jött a telefonhívás: Tomi volt. "Feladta! Beletört a fejszéje": zakatolt át agyamon. "Györgyi néni ez a darab gyönyörű!!!" Érdekes, hogy a darab szépségére pont az a fiatal eszmélt rá legmélyebben, akinek a legnagyobb munkát osztottam ki.

Tegyük egy nagy szívességet cserkészeinknek! Ne vegyük túl komolyan a panaszukat, a szemforgatásaikat, a fogcsikorgatásaikat. Vegyük tudomásul, hogy bizony inkább computereznének, inkább fociznának, inkább tévéznének....ezt ne is vegyük tőlük zokon. De ne dőljünk be neki. Milyen szülő az, aki mert gyermeke nem akarja bevenni az orvosságot, nem adja be neki. Tudjuk jót tesz neki, beadjuk.

De ugyanakkor ügyeljünk kike bízunk továbbképzésünket...irodalmi, történelmi tanfolyamainkat. Ne csak adatokat magoltassunk velük, mert annak nincs értelme. Mélyüljenek el egyes tárgykörbe, ami megkapja fantáziájukat. Ezeken kell átérezzék a magyarság kincstárát. Rá kell vezetni őket egy-egy vers, elbeszélés szépségére....ne mi mondjuk hogy szép, ők mondják. Ha nincs inspiráló előadónk, ne legyen

irodalmi tanfolyam. Menjenek inkább Corvinára, mert ott fogadom, hogy élményszerűen elmélyülnek a kultúrában. Ha a nyelv élményként ragad meg bennük, elértük célunkat, és ragaszkodni is fognak hozzá.

Lesz-e külföldi magyar cserkészlet 2000 után?

Annak az esélye párhuzamban van válaszaitokkal. Ahány százalékban beszéltek magyar haveraitokkal magyarul cserkészeten kívül olyan százalékban hiszem, hogy lesz. Ha ötletes játékos hozzáállással buzdítani tudjátok cserkészeiteket, az ő szüleiket, akkor lesz. Ha tudatosan vállaltátok a magyar nyelvet, akkor lesz. Ha a véletlenre bízátok, vagy olyanra aki "jobban tud magyarul", akkor nem lesz, mert nem fogunk tudni olyan embereket kinevelni önmagunkból. A mi cserkészletünk nem szabad, hogy csak Baden Powell cserkészgondolását képviselje. Nekünk a magyarságunkat is fenn kell tartanunk. Ha komolyan elfogadjátok a kihívást, és nyelvi pisztránggá váltok, akkor lesz cserkészlet gyermekeitek és unokáitok számára. "A nyelv fiam olyan mint az asszony, elhervad ha nem szeretik"... és ha egyszer elhervadt nem tudjuk újraéleszteni. (Juhász Gyula: Szavak)

Szórád Gábor

Múltunk

A KMCSSZ aranykorát a 60-as és 70-es években élte. Ezek voltak az 56-os menekültek és a többi emigráns magyar család akik a kommunizmus értékromboló és szabadságtipró halálos szorításából szöktek külföldre, vagy csupán a pusztta megélhetés után jöttek nyugatra. Ők voltak azok, akik új erőt lehettek cserkészletünkbe; a cserkészlet viszont hídként szolgált számukra a régi emigrációs magyarság felé, (hiszen a nyugati magyarság szociológiai képe igen más volt az 50-es évek végén tapasztalt hatalmas exodus előtt) mindkét fél elismerve és támogatva a cserkészlet értékeit. A csodálatos ebben az volt, hogy két teljesen más társadalmi réteg együtt tudott dolgozni egy közös cél érdekében: a magyar ifjúság fennmaradásának érdekében.

Azóta egyre kevesebben és kevesebben leszünk, utolsó hullámként talán a 80-as éveket említhetném, amikor is az én korosztályom, azaz az 56-os menekültek gyerekei cserkészkorúvá nőttek fel.

Jelenünk

Sokan azt mondanák, ez a mai számbeli csökkenés annak a következménye, hogy nem jön az utánpótlás Magyarországról és a Kárpát-medence többi magyarlakta területeiről, hogy a cserkészlet elvesztette vonzóerejét, vagy hogy kevesebb gyermek születik mostanában. Ez részben így is van, de szerintem a válasz nem olyan egyszerű mint az első látásra tűnik, és megérdemli figyelmünket.

Rá kell ébrednünk, hogy többé nem emigrációs cserkészlet vagyunk, amely a Magyar Cserkészlet jogfolytonosságáért létezik csupán, hanem teljes jogú és érvényű cserkészszövetség vagyunk, sajátos célokkal és identitással. Ezt nem azért mondom, mintha nem lennénk tudatában ennek a ténynek, inkább azért, mert nem mindannyian fogadtuk el ezt, mint tény.

Extra Hungariam non est vita, si est vita, non est ita — mondja a XVIII. végén felbukkant mondás, amit a XX. században maró gúnnyal idézett a magyarság, mint az önteltség megnyilatkozását. Aztán Trianon és a második világháború után megtanulhattuk, hogy extra Hungariam is van élet. Nemcsak élettanilag, hanem szellemi értelemben is. Kezdtünk azonban rájönni arra is, hogy a mondás második felében mégis van igazság: az élet nem olyan, mint a hazai. Kezdték kialakulni egy újarcú magyarság, amely nehezebb körülmények között, nem egyszer jobbat, nemesebbet tudott alkotni, mint az előző generációk. Ezt kell szem előtt tartanunk és büszkén vállalnunk azt, hogy kisebbségi magyar identitásunk van, amely - ahogy Illés Gyula mondta - iskola a magyarságra.

Jövőnk

Miért is mondtam most mind ezt el? Mert ezzel elértem az első olyan ponthoz, ahol a jövő felé fordulhatunk: úgy érzem fiatal cserkészeinknek egy újfajta, sajátos magyar identitást kell tanítanunk. Erre, ahogy a fentiekkel alátámasztottam, megérett az idő. Cserkészeink több mint 80%-a már harmadik generációs magyar, aki külföldön született, és itt tanulta meg a magyar nyelvet, kultúrát. Ehhez kellene igazodnunk a jövőben, és oktatási stílusunkat, módszereinket is át kellene gondolnunk tüzetesen. Itt főleg az előzőekben említett Hontalan Sasok mottójára gondolok, vagyis az írott alapok használatára.

Új módszerek

A mai körülmények között megállapíthatjuk, hogy fiatal cserkészeink jól beszélnek magyarul, de már annál rosszabbul olvasnak és írnak. Én úgy gondolom ezt a tényt, nem mint vészhelyzetet kell felfognunk és mindjárt megkondítanunk a vészharangokat, hanem a saját hasznunkra kellene fordítani. ÚJ MÓD-

SZEREKET kell felhasználnunk, HOGY AHELYETT HOGY UNALMASSÁ TENNÉNK a gyerekeknek az anyagot és állandóan olvastatnánk őket, ezzel elidegenítve őket a cserkészettől és a magyar környezettől, érdekessé és vonzóvá kell tegyük számukra a magyar nyelvet.

Csökken a vezetők száma

Mostanában úgy tűnik, hogy egyre több és több azoknak az én korombeli cserkészeknek a száma, akik elhagyják csapataikat, és teljesen kiesnek a cserkészlet vonzóköréből. Bennem felvetődik a kérdés: miért van ez így? Miért van az, hogy azok az emberek, akik annyi időt és munkát fektettek bele, hogy segédtisztok vagy tisztek legyenek, egyszerűen kiesnek cserkészletünkéből?

Egyik lehetséges válasz erre a kérdésre a követelményeken és a tiszteleten alapszik. Minél kevesebben leszünk, annál nagyobbak a követelmények vezetőinkkel szemben, amit sokan vállalnának is, de a nagyobb felelősség mellett a tiszteletet, ami ezzel járna, nem kapják meg idősebb feljebbvalóiktól, sem csapat, sem pedig szövetségi szinten. Persze nem ez a vezetők elbátortalanodásának egyetlen oka. Nagyon sok esetben a kíváncsiságunk illetve elvárásaink olyan magasak a fiatalokra nézve, akik persze a cserkészlet mellett személyes életüket is most kezdik egyengetni, hogy egyszerűen egy idő után kiégnek, megunták a cserkészletet vagy éppen úgy döntenek, hogy személyes életük fontosabb a cserkészletnél. Ezeknek a vezetőknek az újbóli beszervezése, érdeklődésük felkeltése elsődleges célunk kellene hogy legyen. Őket elsődlegesen a szövetségi munkába kellene bevonni, ahol tapasztalataikat, tudásukat kamatoztathatnák anélkül, hogy kompromisszumot kötnének életük más helyzeteiben.

Csökken a gyermekek száma

Az érem másik oldala az új cserkészek hiánya. Ahogy mondani szokták, a háborút a közkatonák vívják meg, nem a tisztek. Főleg az utóbbi néhány évben mind nagyobb és nagyobb gondot okoz számunkra, hogy közkatonáink száma rohamosan csökken. Míg 1975-80 táján még 6,500-an voltunk, mostani szám adatok szerint csak 3,000-en maradtunk.

Versenysben a gyermek idejéért

Ennek egyik oka, az előbbieken említett társadalmi változások hatása, amellyel a cserkészlet érzése szerint nem tartott lépést. A csapatokba ideális esetben olyan gyerekek jönnek, akiknek szülei otthon magyarul beszélnek, vagy vegyes házasságban, a magyar fél fontosnak tartja, hogy gyermeke magyar kultúrán nőjön fel. Ez így rendjén is van, viszont ahol homályosabb lesz a kép az az, hogy ezek a gyerekek nem jönnek. A mai gyerekeknek sokkal nagyobbak a választási lehetőségei, és ezzel együtt a társadalom elvárásai is velük szemben. Elvárják tőlük, hogy jó tanulók, jó sportolók legyenek, ezenfelül járjanak különböző klubokba az iskolán belül, lehetőségükhöz mérten talán ők maguk is alakítsanak klubot, stb. Ebben a versenyszerű társadalomban, ahol mindenki a gyerek érdeklődésére pályázik, cserkészletünk sajnos másod- vagy harmad rendű lett. Ezentúl nem a szülők és a gyerekek keresik a cserkészletet fel, hanem a cserkészletnek kell a gyereket megtalálnia. Akármilyen furcsán is hangzik, ha fenn akarunk maradni, fel kell készülnünk arra, hogy mi is agresszíven tudjunk versengeni a gyerekek idejéért. A cserkészletünknek még mindig megvan a maga vonzóereje, romantikája, ami rajtunk múlik csak, hogy ezeket az erőnyeket hogyan csomagoljuk és adjuk el az átalakulóban lévő magyar társadalomnak.

Feladatunk

Úgy érzem, hogy a legnagyobb szolgálatot Magyarországnak és önmagunknak is azzal tesszük, ha megőrizzük magyarságunkat, és azon gondolkodunk el, hogy a magyarság a mai szétagtagolt állapotában miként őrizheti meg a maga nemzeti egységét.

Nemzetfelfogásunkat elsősorban ne politikai, hanem kulturális kritériumok határozzák meg! A mi szerepünk a magyarság szolgálatában az lenne, ha a cserkészleten belül elérnénk, a *kulturális nemzet* fogalmának érvényesülését ezzel példát mutatva a jövő nemzedékének, hogy a nemzet nem csak Magyarországon él, hanem mindenki, aki a magyar kultúrát magáénak tekinti. De, hogy ezt elérjük először a nemzettudat fogalmát kell magunkévá tennünk.

A nemzettudat csoportok identitástudatának, önmeghatározásának egyik meghatározója. Egyénenként ez a családtudat fogalmában jelentkezik. A nemzettudat a hovatartozás, a *ki is vagyok én* kérdésének alaposzlopa. A nemzet a családnak, az egy kultúrának a nyúlványa. Csoportoknál a nemzet-tudat rendszerint kulturális, ezen belül nyelvi, értékrendszer és normarendszerbeli sajátosság, közösség tudata. Amikor elérjük, hogy a *ki is vagyok én* kérdésre azt válaszoljuk — elsősorban emberek, másodsorban magyarok, akkor elértük célunkat. Vagyis azt, hogy nemcsak az a cserkészlet üzenete, hogy "szeresd a tisztaságot," vagy "tiszteld szüleidet," hanem az is hogy "hazádnak legyél híve, jóban és rosszban egyaránt."

Magunkra vonatkoztatva a nemzettudat egyenlő a magyarságtudattal. Néha ezt vállalni igen nehéz és kínos, hiszen nem könnyű feladat elébe nézünk. Mint kómából ébredező sebesült, teljesen tudattalanul keressük a megfelelő szavakat, érzelmeket, nyúlunk a nemzeti szimbólumaink felé, hogy elmagyarázzuk

mit érzünk, mit is értünk magyarságunk alatt. Ez egy kezdődő folyamat, ahol a lehetőségeinkkel élve, új elemekkel is építkezve rakjuk le most jövőnk modern magyar nemzeti tudatának és viselkedésének alapköveit. Ezek közé a lehetőségek közé tartozik, hogy végre a világ magyarsága szabadon tudhat egymásról, találkozhat egymás képviselőivel és megvitathatja a közös problémákat

Ebben az újra induló nemzetépítő folyamatban rejlik a cserkészlet potenciális ereje. Csak rajtunk múlik, hogy ismét felemelkedhet-e nemzetünk, mint a fönixsz madár hamvaiból, vagy lassan de biztosan az örök feledésbe merül. Az új magyarságtudat korszerűvé, megértővé, szeretetteljessé, gyakorlatiassá, valamint türelmessé kell váljon. Ugyanez vonatkozik cserkészletünkre is.

HOGY IS ÉL A MAGYAR NYELV DR. FORGÁCHÉKNÁL?

"Nehéz a botfűlűnek hangokról magyarázni, vagy a színvaknak a színek pompájáról és harmóniájáról szólni. Vagy talán nem is olyan nehéz?..."

Egyébként a tudományos kutatások és kísérletek egyre inkább azt igazolják, hogy nagyon ritka a 100%-os hallásnélküli, vagy színvak egyén.

Vagyis nem igaz, hogy kedves Olvasóim ne értsék meg, mit jelent az anyanyelv édessége és varázsa.

Kérem, ne vegyék rossz néven, ha például komondor-élményről szólok.

New Jersey államban komondor-kultusz virul. Számos komondort hozattak és hozatnak ki Magyarországról és tenyésztenek, tartanak és szeretnek. Bár igyekeznek minél fiatalabb állatokat hozni, megesik, hogy a kutya egy év körül van, midőn ide kerül. Az amerikaiak kedvelik az "exotikus" magyar neveket. Szívesen tanulják meg azokat még akkor is, ha itt-ott nem is sikerül azokat hibátlanul kiejteni.

A Princeton Egyetem Távol-keleti karának vezető professzora hosszú éveken át öt komondort tartott. Az egyiknek (mely épp kb. egy esztendő volt, midőn Magyarországról ide került) Áldáska volt a neve. Ez a név (noha rövid) annyira nehéznek bizonyult az amerikai nyelv számára, hogy idegen nevet adtak neki.

Egy alkalommal meglátogattuk a professzort otthonában. Midőn a szó Áldáskára terelődött, sajnálattal fejezte ki gazdája, hogy nevét megváltoztatták. Azonban kíváncsi volt, mi lenne, ha valaki most régi nevén szólítaná. Erre hitvesem kiszaladt a ház mögé és a nagy kert távoli vége felé fordult, ahol a kutyák heverésztek. Elkiáltotta magát:

- Áldáska, gyere ide!

Az öt kutya egyike hirtelen felágaskodott és a hang irányába fülelt. A hívás másodszor is elhangzott.

- Áldáska, gyere már!

A hatalmas kutyatest erre nekiiramodott, csakúgy úszott a levegőben. Valószínűleg 6 - 7 ugrással a szék előtt termett, melyre feleségem leült. Elbűvölten tekintett rá és orrát igen tapintatosan feleségem orrhoz nyomta. Nagyon szeretjük az állatokat, de nem szoktuk megcsókolni. Most azonban nagy volt hitvesem kísértése, hogy ezt tegye. Nem hiszem, hogy csupán a magunk érzelmeit vetítettük rá a kutyára. Az állat tekintete és örömteljes viselkedése boldogságot, otthonratalálást sugárzott.

Nem egy elamerikaisodott magyar jött el "felújító és felfrissítő" magyar nyelvtanfolyamainkra. Volt ott olyan egyén, aki kamasz fiát is elhozta. A fiú nemcsak rohamosan fejlődött nyelvtudás és nyelvszeretet vonalán, hanem még el is ment Magyarországra; ott élt egy ideig és végül magyar hitvessel tért vissza Amerikába!

Magyarul tanított imádkozni anyám... írta a költő.

II. Rákóczi Ferenc - midőn az osztrák önkényuralom elszakította édesanyjától - minden este félhangosan imádkozott, hogy sem magyar anyanyelvét, sem annak muzsikáját és zamatát el ne felejtse.

Dr. Forgách Péter négy világrészen élő magyar barátai otthonában MAGYAR OÁZIST talál. Nála nemcsak magyaros ételeket és italokat élvezhetnek, hanem magyar zenét és magyar

könyvtárat és... négy gyermeket találhatnak, akik (amerikai akcentus nélkül és nyögés nélkül!) folyékonyan beszélnek magyarul.

- Ó könnyű neked - mondta az egyik vendég - hiszen ti mindketten magyarok vagytok. Akkor is, ha feleséged akcentussal beszél...

Úgy látom, nem említettem, hogy hitvesem nem magyar származású. Ő húsz éves koráig sohasem foglalkozott a magyar nyelvvel. Még magyar szomszédai sem voltak.

- Hanem?

- Udvarlásom idején kezdett magyarul tanulni. Most itt élünk szüleim közelében és szerencsémre (vagy szerencsénkre), a viszonylagos közelségben magyarok is élnek, magyar baráti kör alakult ki. Gyermekeimhez pedig magyar dadát fogadtam, minthogy Kati az orvosi rendelő irodáját vezeti. De különben is a gyerekek megszokták, hogy édesanyjuktól hibátlan angol-, tőlünk pedig helyes magyar beszédet hallanak... vagyis ezt sajátítják el.

- Nem keverik a két nyelvet?

- Minthogy Kati nem "ízletleníti el" angol mondatait a magyarral, s mi sem a magyar beszédet angol szavakkal, így csak igen ritkán szorulnak némi segítségre. Ily módon gyermekeinkbe beleivódott a nyelvek helyes használata és azok szépsége iránti (önkéntelen) tisztelet. Minthogy feleségem megszerette a magyar nyelvet, így gyermekeinkben kiskoruktól kezdve az a jó érzés is kifejlődött, hogy mamika nem "tűri el" kénytelen-kelletlen a magyar nyelvet, hanem azt barátaikkal meg ismerőseinkkel maga is beszéli és társaságukban használja.

- Nem terhes gyermekeiteknek a magyar beszéd?

- A "kísértés" állandóan körülöttünk "ólálkodik". Azonban az 58-as *Toldi Miklós* cserkészcsapat életében való lelkes részvétel, a magyar mesék hallása, magyar mesefilmek élvezete, magyarul beszélő játszótársak.

- Igen, igen... Milyenek a játszótársak?

- Bizony előfordul, hogy itt-ott egymást figyelmeztetik: "Miért kezdtünk el angolul beszélni? Hiszen mindnyájan tudunk magyarul."

- Az unokák a nagyszülőkkel naponként találkoznak. A nagymama zongorázni tanítja Annuskát meg Rékát (naponta 1 1/2 - 1 1/2 órát), míg a nagypapa németre okítja a lányokat. Közben növekednek a gyerekek. Egyre inkább vesznek arról tudomást, hogy mennyit foglalkozom magyar ügyekkel.

- De midőn az egyetemi hallgatók ügyeit intézed, ott amerikaiakkal van dolgod.

- Abból négy gyermekem keveset lát. Viszont az egyetemisták jó részét minden vasárnap látják a szentmisén. Az egyetemi hallgatók pedig olyan misén vesznek részt, ahol gyermekeim ministrálnak.

- Arról pedig már tudok, hogy nem egyszer Magyarországra is ellátogattok. Emlékszem annak idején megírtad, hogy Nándi az első magyar nyaralás végén sírt... még Magyarországon szeretett volna maradni.

- Sőt! Tibor-öcsém részéről is magyarság-szeretetet és öntudatot tapasztalnak. El kell mondanom, hogy Tibor öcsém egy szép kínai hölgyet vett feleségül Pekingben. Az esküvő négy nyelven folyt. Azokból az egyik a magyar volt. Az esküvői vacsora termében nyolc nemzet zászlaja függött; azok egyike a címeres-koronás magyar zászló volt.

- Így gyermekeid látják, hogy nagybátyjuk is értékeli és szereti édesapjuk és nagyszüleik nemzetiségét, nemzetét és annak hagyományait. Hadd kérdezzem meg Tőled: Öcséd nem idekint született?

- Dehogynem. Emigrációs éveink elején, Kanadában. Ám hozzá hároméves koráig csak magyarul beszélünk... Azaz, hogy mi állandóan magyarul beszélünk otthon. Azt akartam mondani, hogy 3 éves koráig senki nem beszélt hozzá angolul.

- ... és azután?

- Itt Buffalóban, 1961-ben, az Órangyal-óvodában került először kapcsolatba angolul beszélő gyerekekkel.

- Lett-e ebből bármiféle hátránya?

- Egyáltalán nem! Sőt számos előnye. Midőn 11 éves korában kínaiul kezdett tanulni, akkor ez a nyelv már a negyedik volt számára. Az agy "rugékonnyá vált" több nyelv befogadására. Arról

nem is beszélve, hogy a nyelvek sajátos jellege milyen színesítőn és élénkítőn hat a gondolkodásra. Hiszen a mi Nándikánk is hároméves kora körül kezdett kínai gyerekekkel játszani. Ő pedig akkor már magyarul, meg angolul beszélt.

- Hány éves a kisfiad?

- Nándi májusban lesz 14... és már nem is túl kicsi. Már magasabb nálam. Mikor az emberek azt a kifejezést használják, hogy valaki egy nyelvet "játszva tanul" meg, a mi fiunk valóban kínai meg japán gyerekekkel együtt JÁTSZVA tanulta meg e két nyelvet.

- Mit mutat ez?

- Valószínűleg Nándinak jó nyelvérzéke is van. Azonban tagadhatatlan, hogy az életünk első éveiben csaknem mindannyian igen fogékonyak vagyunk nyelvek elsajátítására. Ha ekkor lehetőséget nyújtanánk a gyermekeknek, hogy legalább anyanyelvük mellett még egy nyelvet megtanuljanak, ez egyéni hasznuk mellett a nemzetek közeledését és barátságát is elősegítené.

- Hogyan sajátította el Nándi a két távol-keleti nyelvet?

- Itteni kínai családhoz járt hetenként kétszer. Amellett kínai gyerekekkel hétfélig kínai iskolába.

- Ez elég lett volna?...

- Nem egészen. Itt anyagi áldozatra, meg "személyes áldozatra" is szükség van.

- Mit értesz személyes áldozathozatal alatt?

- Hogy édesanyám Taiwanban, meg Kanszwa-ba (Japánba) ment Nándival. Olyan országokba, melyek nyelvét nem bírta. Nem mindennapi gyakorlati érzékével ezekben az országokban gondoskodni tudott kisfiunk fizikai és érzelmi életének ellátásáról illetőleg egyensúlyban-tartásáról. Hiszen egy kisgyermeknek nem könnyű szüleitől viszonylag hosszabb ideig távol élni. Mi ezért édesanyámnak igen hálásak vagyunk.

- Hogy lehet gyermekeidnek bő magyar szókincse és tiszta magyar kiejtése?

- Ismét anyámé az érdem jó része. Gyermekeink csaknem minden nap együtt vannak a nagyszülőkkel. Bár Annuska és Réka nagyapától németül tanulnak, mindazonáltal sokat beszélnek magyarul. Ezért beszélnek "színesen" és "gazdagon", mert gondolataik számára bő magyar szókészlet áll rendelkezésre. Nagyapa író és költő. Nándit magam is okítom magyar történelemre és nagyapa is boldogan segít ebben. Mind szüleimtől, mind pedig a cserkészfoglalkozások alkalmával egyre több magyar népi éneket tanulnak. Ha szüleim autóznak (márpedig ez naponként történik), táborúzi szokás szerint "Ez a nóta-nóta, nóta-nóta körbejár, ez a nóta-nóta mindenkire rátalál... éneklí pedig ezt a..." és akkor valaki magyar népdalt kezd és együtt énekelnek.

- Tudod, Péter, mi a te történeteidben a legfontosabb?

- Szerinted mi?

- Az, hogy ti szeretitek és élitek magyarságotokat és ezért mindent áthat ez a szeretet és hangulat.

- Köszönöm neked ezt a szép megfogalmazást!

- Mit szólnak a magyarországiak, midőn haza látogattok, gyermekeid szép magyar beszédéhez?

- Erre, azaz hogy ezzel kapcsolatban érdekes jelenet jut eszembe. Édesanyámtól tudom, aki Nándival hét éves kora táján nyaralt Magyarországon. Az egyik nappali gyermek-táborban (ahol reggeltől estig foglalkoznak a gyerekekkel) a nevelő épp Nándi csoportjának közelében tartózkodott és a következő beszélgetést hallotta:

- Tóni, hol laksz?

- Budán.

- Hát te, Andris?

- Pesterzsébeten.

- Nándi, hol laktok ti?

- Bafalóban.

Megdöbbszent tekintetek meredtek fiamra, a szájából jött fura-hangzású szó szinte bénító hatást gyakorolt a játszótársakra. Nem tudták hova tenni ezt a különös nevet. A kérdező zavarának leplezésére gorombán odavágta:

- Ez meg micsoda hülyeség?

Nándi még most is csendes, majdnem félénk. Akkor még inkább az volt. Azonban ez a gorombaság, meg az, hogy a szerinte igen helyes választ hülyeségnek tartja valaki... igen, ez fiunkat bátorrá tette. Igazsága tudatában ő is gorombán válaszolt:

- Ez nem hülyeség! Te vagy hülye! Bafalo az egy város.

- Hol van ez a város?

Bár Nándi sohasem keveri egyik nyelvet sem, most nem jutott eszébe az "Egyesült Államok" kifejezés. Ezért angolul mondta:

- Az United States-ban.

A pajtik ekkor, illetőleg néhány percen belül tudták meg, hogy az a kisfiú, aki ugyanolyan jól beszél magyarul, mint ők, sem nem született, sem nem él Magyarországon. Azt hiszem, ennél őszintébb elismerés fiunk magyar nyelvtudására nem szükséges.

Az emberek nagy részének zavaros fogalma van a szerelemről... az IGAZIról. Mert annak három alapvető "alkatrésze" van:

1.- A szeretett személynek nemcsak testét, hanem lelkét, egész egyéniségét, életszemléletét és életstílusát is szeretnem kell.

2. - Minden áldozatra késznek kell lennem, hogy azt a személyt "megnyerjem" magamnak; ennek legfontosabb vonása, hogy magam a szeretett személlyel megismertessem, hogy én is "megfelelek-e" neki?

3.- Késznek kel lennem arra, hogy vele "holtomiglan-holtáiglan" együtt legyek... vagyis rendíthetetlen hűség nélkül nincs igaz szerelem.

Miért fut zátonyra annyi házasság? Mert a két fél szerelemnek vélt kapcsolatából az itt megjelölt alapkövetelményekből egy, vagy több elem hiányzik.

Az anyaországtól elszakított igazi magyaroknak előbb-utóbb tudatosítaniuk kell, hogy ők azért hajlandók elszenvadni mindent magyarságukért, mert ők beletartoznak a gyarlóságai ellenére is magukénak vallott magyar nemzetbe! Hány magyart üldöztek és üldöznek a Felvidéken?... Hány magyart üldöztek, üldöznek, sőt megöltek (... és most is megölnek) Erdélyben, meg a Délvidéken.

Milyen (lusta) közömbös (torzlelkű) lett a magyar emigráció, mely a földgolyó számos helyén élve önként feladja édes magyar anyanyelvét, kultúráját, ősi hagyományait, csodálatosan mély, színes és szívet lelkét erősítő szellemiségét!

A Forgách család Isten kegyelméből és a saját öntudatos és állhatatos életstílusával szerelmese a magyar nyelvnek, kultúrának és szellemiségnek. Tagjai minden erejükkel azon vannak, hogy otthonukban "Kis-Magyarországot" alakítsanak és ezt utódaiknak is továbbadják.

Ebből az otthonból támogatják az Anyaország fiataljait. Azokból ugyancsak jó-néhányat folyamatosan rövidebb-hosszabb időre ide kihozatnak, hogy itt bővítsék-mélyítsék-modernizálják képzetüket. Teszik ezt abban a reményben, hogy az egyetemisták hazatérve tudásukat és egészséges világnézetüket a jelenlegi (roncs) magyar társadalom gyógyítására és felemelésére fogják fordítani. A Forgách-gyerekek látják szüleik áldásos tevékenységét, azt "magukba szívják" és Isten segítségével előbb-utóbb folytatni fogják. Így ők az építő magyarság lelkületével lépnek a magyar, az amerikai és világtársadalom elé!

.....

Annakidején magyar nevének hallatára egy komondor futott ahhoz a személyhez, aki őt így hívta.

Különbek vagyunk-e a kutyánál?

De bennünket távoli nemzetünk és annak sebei hívnak!

.....

1997. január 20.

Pusztasági

ÓPUSZTASZER -- FESZTY-KÖRKÉP

A Feszty-körkép Feszty Árpádról (1856-1914) kapta nevét, aki -- több társával együtt -- négy évi (1891-1894) munkáját fektette bele ebbe a hatalmas (120 m hosszú és 15 m magas) festménybe. A körkép műfaj a 18. század végi Angliában keletkezett Robert Barker találmánya nyomán. A panoráma festmények a műélvezőt a látvány középpontjába állítják, s mintegy részévé teszik a tájnak, majd később az eseményeknek. A 19. század végén Európában is megnövekedett a panoráma festmények száma, melyek a látogatók ezreit vonzották. A panoráma festmények sajátossága, hogy olyan művi előtér készül hozzájuk, mely azt az illúziót kelti, mintha a látvány, a táj a műélvező lábainál kezdődne, majd a végtelenbe folyna. Feszty Árpád 1891-es párizsi tartózkodása alatt megtekinthette a napoleoni háborúról festett körképet, s azonnal elhatározta, ő is fest egyet. Először a bibliai Özönvíz legendáját akarta megfesteni, de apósa, Jókai Mór javaslatára végül a magyarok bejövetelét, a honfoglalást választotta témájának. A hitelesség kedvéért -- munkatársaival együtt -- Munkácsra és a volóci völgybe utazott, s a helyszínen rajzolta meg a vereckei szorost és a munkácsi síkságot, a Latorca csillogó vizét.

A Feszty-körképet 1894. május 12-én tekinthették meg először az érdeklődők. A II. Világháború során rendkívül megrongálódott, megmaradt részeit hatalmas tekercsekben a Szépművészeti Múzeumban őrizték. 1970-ben döntöttek úgy, hogy a körképet restaurálni kell, és végső helye az első országgyűlés helyén, Ópusztaszeren lesz. Azt, hogy ezt a nemzeti kincsnek minősülő körképet a nyilvánosság is láthatja lengyel restaurátorok négy évig tartó (1991-1995) megfeszített munkájának köszönhetjük.

† H A Z A M E N T E K †

Szilárd Márió
(1922-1996)

Szilárd Márió cserkésztestvérünk a Felvidéken született, és ott a magyarkisebbségi sorsban működő magyar cserkészletben indult el cserkészélete. A második világháborút követő Szovjet megszállás és a csehszlovák kommunizmus magyarellenos terrorja őt is elszakította szülőföldjétől. Amerikába vándorolt ki, New Jersey államban telepedett le, és alapított családot. Amikor a lakóhelyéhez közeli Woodbridge városban is cserkészcsapat szerveződött, Ő is újból bekapcsolódott a cserkészmunkába. Feleségével a már régebben cserkészvezetői munkát végző (Horváth) Zsuzsával bekapcsolódott a munkába, vele és négy gyermekükkel együtt oszlopos tagjai lettek a csapatnak. Majd amikor parancsnokra volt szüksége a csapatnak, elvégezte a tisztitábor, és elvállalta a 2 sz. Bulcsú csapat vezetését. Szilárd Márió cst. több éven át lelkesen és lekiismeretesen végezte a parancsnoki munkát -- mindaddig, amíg egészségileg bírta. Visszavonulása után, megrongált egészséggel, de töretlen lélekkel kísérte figyelemmel a cserkészlet tevékenységet. Isten nyugosztalja.

Schlöder Miklós North Brunswick,

Gergov Péter
(1929 - 1996)

Gergov Péter a cserkészzel Szegeden ismerkedett meg először, amikor mint iparostanonc tagja lett egy úgynevezett "inascsapat"-nak. Ez az inascsapat, amely akkor (az I. világháború után) valamilyen mesterséget tanuló (asztalos, fémmunkás, kőműves, szabó, cipész stb.) lelkes iparos fiukból állt,---döntően befolyásolta Péter-bá' egész további életét. — Az 1956-os szabadságharc és forradalom után - annyi sok ezer társával együtt - Amerikában kapott menedéket. New Jersey állam fővárosában, Trenton-ban telepedett le. A legközelebbi magyar cser-

keszcsapatok New Brunswick városában voltak --- jó 30 mérföldnyire (kb. 50 km-re) lakóhelyétől. Mint hűséges öregcserkész, ide járt kisegíteni, cserkészkedni. Különösen nagy segítséget jelentett munkája és jelenléte a csapattáborokban. Szerény fellépése, segítőkészsége, ügyessége, sugárzó jókedve -- feltűnő és ragályos jó példája volt a táborokban. Ezt a magatartást --mint sokszor elmondta -- a hajdani otthoni "inascsapatban" tanulta meg. Mikor betegsége erőt vett rajta, táborokba már nem tudott jönni, de akkor is el-eljött cserkészrendezvényekre, s felragyogott az arca, amikor cserkészbarátai örömmel és szeretettel körülvették. Gergov Péter áldásos öregcserkész munkát végzett. Isten nyugosztalja.

Schlöder Miklós, North Brunswick

Koréh Ferenc

(1909 - 1997)

Amerika magyarságának kiemelkedő újságíró és rádiótudósító személyisége, szeretett hazájának - Erdélynek - hű szolgája, 1997. április 1. hajnalában, hosszú lelki és testi szenvedés után, életének 87. évében elhunyt az otthonához közel fekvő Englewood-i (NJ) kórházban. Családjának szeretete övezte utolsó napjaiban, óráiban, betegágya mellett voltak felesége és valahány távol és közel élő leánya.

Koréh Ferenc 1909. szeptember 9-én született a Székelyföld szívében, egy kicsiny háromszéki faluban. Sepsimagyaróson. A sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium végzettjeként, újságírással szolgálta népét Sepsiszentgyörgyön, Bukarestben és Budapesten. A háború végeztével kommunista-ellenes nézetei miatt egy éves fogságban ült az Andrássy út 60-ban és a hírhedt Markó utcai börtönben, majd a háború után - a "hideg háború" zord évtizedeiben - a **Szabad Európa Rádió** hullámhosszán közel 40 esztendőn át hűséggel szolgálta Amerika népét. Amint egykori kollegája Thassy Jenő elmondta róla a New Yorki Magyar Házban 1995. október 7-én rendezett köszöntőn: "Szűkebb pátriája, Erdély dupla patriotizmust követelt és kapott tőle. Az elsők között volt ez a nagy erdélyi mackó, aki megtalálta a hangot, amit felismertek a havasok, a magyar faluk, városok. Népszerűségének ez volt az egyik titka... A szó elrepül, de Koréh Feri hangja otthon felnőtt nemzedékekben mégis nyomot hagyott, segítette őket, hogy megőrizték a magyar öntudatot."

Hétvégi "mellékfoglalkozásként" 1951-től haláláig - kereken 47 éven át - szerkesztette, szervezte, bementa a New York és környékén közkedvelt **Magyar Amerika Hangja** rádióműsorát, leadva közel 5.000 óra műsoridőt. Oszlopos tagja, megválasztott vezetője lett számos amerikai magyar szervezetnek, köztük az **Amerikai Erdélyi Szövetség**-nek, a New Yorki Magyar Háznak, az **Amerikai Magyar Könyvtár és Történelmi Társulat**nak, a **Magyar Cserkészszövetség**nek és az **Amerikai Magyar Szövetség**nek. Éveken át szerkesztette a *Magyar Cserkész* és az **Amerikai Erdélyi Szövetség** *Transsylvania* című lapjait. Színes riportjai és elbeszélései gyakran jelentek meg amerikai és kanadai magyar újságokban

Az 1970-es évek közepétől, amint súlyosbodott az Erdély, Felvidék, Kárpátalja és Délvidékre nehezedő kettős elnyomás, 1976-os megalakulásának pillanatától - háttérben - a **Committee for Human Rights in Rumania** (később **Hungarian Human Rights Foundation**) lelket adó, józan és mély rálátást nyújtó, ha kellett mérséklő, máskor buzdító, örökön cselekvést népszerűsítő és mindenkor derűs humorral gazdagító, izzó **mozgatóereje és tartópillére** volt.

Élete utolsó két évtizedét méltánytalan és igazságtalan meghurcoltatás keserítette meg. tartása véges-végig egyenes maradt, méltán tudta: a vádaskodás nem őt, inkább a vádlót minősíti. Az isteni gondviselés úgy döntött, hogy Koréh Ferenc Amerika földjén találjon örök nyugodalmat és békességet.

1997. április 5-én reggel, végső nyugvóhelyére, az Englewood-i (NJ) temetőbe népes gyászmenet kísérté, a temetkezési szertartást Nt. Havadtőy Sándor református és Nt. Csorba Domonkos katolikus lelkészek végezték.

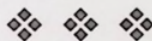
Koréh Feri-bá cserkész szemmel: Koréh Ferenc --- az amerikai és különösen a keleti partvidéken élő magyar cserkészek egymást követő nemzedékeinek évtizedeken át közkedvelt és szeretetreméltó Feri bá ' -ja -- hosszú lelki és testi szenvedés után -- az Englewood-i kórházban, 1997. április 1-jén hajnalban elhunyt. A cserkészek szerették őt és ragaszkodtak hozzá, mert Feri bá' jó ember volt a szó legnemesebb értelmében, soha kérést vissza nem utasított, a hozzá forduló magyarokat igyekezett legjobb tehetsége szerint segíteni. Koréh Ferenc szívén viselte a befogadó országokban felnövő és új hazájukba beilleszkedő magyar fiatalok sorsát. Ezért mint vérbeli újságírónak, különös gondja volt a cserkeszekre, hiszen a Magyar Cserkészszövetség úgy igyekezett hasznos és hű polgárokat nevelni a befogadó országoknak, hogy lelkükben sértetlenül megőrizték a magyar hagyományokat, őseik hazájának szeretetét, és ajkukon a magyar nyelvet.

Ezért a tavaszi portyákon, a nyári csapattáborokban, vagy a "Sík Sándor" Központi Cserkészparkban mindig hol itt -- hol ott tűnt fel kedves, mosolyog arca. Huncut, tréfára mindig kész szójárásait már eleve várták a fiatalok. Jegyzetfüzettel és riport-kazettával a zsebében fáradhatatlanul végezte megfigyelő munkáját. Hogy áztan vasárnapról--vasárnapra, évről--évre, évtizedről--évtizedre megszólaljon New York-ban a jól ismert hang: "Koréh Ferenc beszél... Magyar Amerika hangját közvetítjük Ziegler Gézával New York-ból..." És a műsorból --- 47 éven át --- sohasem maradtak el a hangulatos beszámolók a cserkeszek élménydús világából. Számítalan negyedórát szentelt rádió-interjúra Bodnár Gáborral, a Cserkészszövetség gondjairól, eredményeiről és szükségleteiről.

Ezt a hűséges, szívből jövő önkéntes szolgálatot a Külföldi Magyar Cserkészszövetség soha nem felejtí el. A hűségért hűség jár cserébe, és Koréh Feri bá' emlékét --- messze túl a síron is --- szeretettel fogjuk őrizni. A "Sík Sándor" Cserkészpark fenyő--katedrálisában, ahol elhunyt (cserkésznyelven "hazament") cserkésztestvéreink és vezetőink emlékét őrizzük, méltó formában fogjuk megőrkíteni az ő nevét is.

Az Englewood-i végső nyugalóhelyén sem lesz távol Feri bá ' a cserkészektől. A szomszédos sírban nyugszik a Külföldi Magyar Cserkészszövetség tragikusan fiatalon elhunyt elnöke, dr. Némethy György. Az Úr békéje legyen velük!

Cseh Tibor KMCSSZ Sajtóosztályvezető

A FOGADALOMTÉTELRŐL

Fogadalomtétel! Avatás! Ha egykori cserkészvezetőimre gondolok, egyik legkedvesebb cserkészélményem jut eszembe: cserkésszé avatásom. Több mint négy évtized távlatából, nézve ennek jelentősége legjobban talán abban rejlett, hogy a hosszú, megfontolt és alapos előkészítés erre az eseményre kellő hatást tett rám, melynek emlékét a mai napig őrzöm. A fogadalomtételt megelőző munka és annak gyümölcse - az avatás - valóban a cserkész-közösséghez való tartozását eredményezte bennem.

Ezt a szép hagyományt nem szabad elhamarkodnunk. Ez a cserkészélet egyik fénypontja, mérföldköve. Csak akkor kerüljön rá sor, ha a vezetők a jelöltek felkészültségéről meggyőződtek és azok a 10. életévüket betöltötték.

A jelölt várakozását növeli az alapos előkészület és ez elengedhetetlenül fontos a maradó hatás érdekében. Vonatkozik ez mind az újonc próba ismeretére mind a lelki felkészülésre. Ne csak az őrsvezető, hanem a rajparancsnok vagy más segédtsízt is foglalkozzék a fogadalomra készülőkkel. A kellő felkészülés érdekében az előkészület legalább 3 - 6 hónapig tartson.

A fogadalomtétel szertartása komoly, ünnepélyes, áhítattal telített legyen. Dohányzást, hangoskodást ne tűrjünk. Táncsal vagy egyéb mulatsággal egybekötve ne tartsunk fogada-

lomtételt. — Vegyük figyelembe, hogy az avatott nem a nyakkendő átadásával vagy a cserkészsapka feltevésével lesz cserkész. hanem az avatótiszt kézfogásával.

Hányszor és hol tartsunk fogadalomtételt? Általában évente egyszer, esetleg kétszer. Ha lehet, tegyük ezt a természetben kár kirándulás, portya vagy tábor alkalmával. Így nem válik "bemutatóvá" Az avatáson természetesen a szülők is jelen lehetnek. Velük is meg kell értetni az alkalom komolyságát és jelentőségét gyermekük életében.

Felhívom a figyelmet Némethyné Keserű Judit cscst. által írt "Vigyázzunk" c. a cserkész-fogadalommal foglalkozó kitűnő cikkére, amely a V.L. 75. számában (1991) jelent meg.

A fogadalomtétel szertartásának alábbi leírása több mint nyolc évtized magyar cserkész hagyományon alapszik. Ennek ápolása a további összetartozásunkat jelzi!

A FOGADALOMTÉTEL SZERTARTÁSA

1. A csapat cserkészindulót énekelve **f e l v o n u l**.

2. **Felállás:**

- a. négyszögben, vagy félkörben. Az avatandók közepén, a már felavatottak kétoldalt. .
- b. Parancsnokság (tisztikar) és a zászló a jelöltekkel szemben, közepén.
- c. A jelöltek balkezükből tartják a sapkát (már felvonuláskor is).

3. **Jelentés:**

- a. Szertartásmester: *Vigyázz!*
- b. Jelentés az avatótisztnek: *...om jelentem, hogy ... fő szeretne fogadalmat tenni.*
- c. A szertartásmester felolvassa a neveket.
- d. A jelöltek nevük felolvasásakor egy lépést előre lépnek.

4. **Engedélykérés:**

- a. A jelöltek közül egy előre lép és valamennyi nevében kéri a parancsnokságot, hogy fogadalmat tessenek. Majd helyére lép.
- b. Szertartásmester: *Pihenj!*

5. **Ünnepi Beszéd:**

Fogadalomtétel méltatása: Rendszerint maga az avatótiszt mondja. Ha más beszélne, úgy azt követően, rövid pár mondatlalt az avatótiszt is figyelmeztesse a jelölteket a fogadalom jelentőségére.

*6. **A 10 törvény:**

- a. Szertartásmester: *Vigyázz!*
- b. Egy vezető elmondja a 10 törvényt.
- c. Avatótiszt: *Hallottátok a 10 törvényt, akarjátok-e letenni a fogadalmat?*
- d. Jelöltek: *Akarjuk.*

*7. Avatótiszt: *Imádkozzunk. (Sapkát le.)* Az imát mindnyájan mondják, vagy egy vezető olvassa fel.

Mindenható Úristen! Nagy dologba kezdünk. Hozzád folyamodunk. Kemény fogadással akarjuk lekötni magunkat, hogy a cserkész törvények útjain járunk és szerinte rendezzük életünket. Gyermek-karral, gyermekszívvel kemény munkára vállalkozunk; nem bízhatunk másban, csak a Te segítségben. Azért Hozzád fohászkodunk, hatalmas Úr, hogy küldd el Szentlelkedet, acélozza erőssé karunkat, tegye mindvégig állhatatossá akaratunkat, hogy amit a Te buzdításodra gyermeki szívvél fogadtunk, a Te segítségeddel maradéktalanul teljesítsük. Ámen. (E helyett lehet mondani más imádságot is.)

*8. **Fogadalomtétel:**

- a. Szertartásmester: *Imához!* Valamennyi cserkész és vezető tiszteleg.
- b. Szertartásmester: Olvassa vagy előre mondja a fogadalmat. Az alábbi tagozásban a jelöltek pedig utána mondják:

Én, ... (név)... fogadom, - hogy híven teljesítem kötelességeimet, - amelyekkel Istennek, - Hazámnak, - embertársaimnak - és a magyarságnak tartozom. Minden lehető megteszek, - hogy másokon segítsék. - Ismerem a cserkész törvényt - és azt mindenkor megtartom.

c. Szertartásmester: *Imától!*

d. Avatótiszt: *E perctől kezdve cserkészek vagytok és most kézfogással cserkésszé avatlak benneteket.* Sorban a jelöltek elé lép, felteszi sapkájukat és kezét fog velük, közben a cserkésszé fogadlak szavakat mondja.

9. **Üdvözlés:** A régi cserkészek közül valaki néhány szóval üdvözlí az új cserkészeket.

10. **Elvonulás:**

a. Szertartásmester: *Vigyázz, Imához!* Himnusz.

b. Kivonulás cserkészindulóval vagy csapatindulóval.

Megjegyzések:

1. Újonnan igazolt csapat első fogadalomtételéhez a kerület küld ki avatótisztet.

2. Amennyiben valamelyik csapatnak nincs cserkésztszti fokozatban igazolt tisztje, úgy a kerülettől kérjen avatótisztet.

A *-gal jelölt pontok a fogadalomtételnek elmaradhatatlan részei.

Fischer Viktor cscst.

Ötletek a magyar nyelv helyes használatának serkentésére a cserkészletben

1. Nem elég cserkészeinket nevelni; a szülőket is nevelni kell. Találjunk keretet, amelyben összehívjuk a szülőket (Pl. tea-délután), ahol nyíltan beszélünk a magyar nyelv serkentésének módszereiről... akár forgószínpad formájában, ahol állomásonként játék-ötletekkel, problémák megbeszélésével, saját módszereik előtárásával foglalkoztok. Ne csak sírjunk, hogy a szülő angolul beszél a gyerekéhez ha eljön felvenni cserkészetről, tegyünk valamit.

2. Vezetői megbeszélésen legyen továbbképzés. Bízunk meg egy Rover-korút, hozzon valami nyelvi mazsolát a gyűlésre. Legyen az közmondás, vers, rövid olvasmány, vicc, szójáték; vezetőinknek is kell a szellemi táplálék, és tán jobban odafigyelnek a nyelvre.

3. Kocsiban utazva...ha angolul beszéltek, átültetés egy kellemetlenebb helyre. Néha elég annyi, nem ülhetek együtt. Csak egyszer kell leállni... működik.

4. Elengedhetetlen egy jó szótár a gyűlésen, és nem valahol elásva, hanem kint a fő asztalon.

5. Közmondás-vetélkedő

6. Szófejlesztő-játékok

7. Nyelvtörők

8. Viccmondás - Lehet egy vicc-felelős, de vigyázat, hogy szalon-képes legyen és magyarul menjen, angol szavak keverése nélkül.

9. Szócsatázás - lásd a játékot a konferencián...vegyetek bele olyan nyelvtani fordulatokat, amelyeket rendszeresen használnak tévesen.

10. Rövid beszámolás állatvilágról, természetről - vetélkedőt is lehet belőle, ahogy az őrsök adatgyűjtést folytatnak... természet-naplót írnak.

11. Legyen szótár-felelős a csapatban, aki számon tartja a szótárt, és kikeresi a kért szavakat. Ő lehet a "nyelv-őr", vagy "nyelv-csősz".

12. Szaglász-Kim: A különböző fűszereket meg kell nevezni bekötött szemmel...lehet csapaton- belüli vetélkedőt rendezni, melyik őrs ismeri legjobban a fűszereket.

13. Legyen szótár a cserkészeten... könnyen elérhető helyen

14. Angol (vagy egyéb idegen) beszédet nem szabad elfogadni: Az állandó következmény nélküli rászólás: "Hányszor mondtam, hogy magyarul", nem működik. Hasznosabb, ha a figyelmeztetés utáni áthágásnál már következményei vannak az áthágásnak. Minél szelleme- sebb annál jobb...legyen akár játékos a büntetés.

- Zálogváltás

- Pontszám felépítés. Zrínyiben használjuk az erszény-megoldást, amelyben a pénzüket tartják. Könnyen kezelhető, és számon tartható.

- Genfben láttam: WC papírt adogattak egymásnak: Aki franciául beszélt, megkapta a henger WC papírt. Azzal a fenytétellel, hogy neki kell a végén takarítani...de ez lehet seprű is, vagy porrongy...de konkrét tárgy. Bevált.

15. Legyünk nyelvi pisztrángok csapatunkon belül.

A Magyarországért Alapítvány kurátorai úgy határoztak,
hogy jeles bizottságot kérnek fel arra a célra,
hogy együtt munkálkodva
a Magyar Szellem Láthatatlan múzeumát létrehozzák.

Ezen szándék tanúságaképpen 1997. szeptember 21-én
a Ráday Kollégium dísztermében
a Bizottság kinyilvánítja,
hogy az arra méltó

KÜLFÖLDI MAGYAR CSERKÉSZSZÖVETSÉG

félévszázados külhoni nemzetmegtartó
és ifjúságnevelő tevékenysége

MAGYAR ÖRÖKSÉG

- amiről ezen oklevél bizonytságot tesz -

A Külföldi Magyar Cserkészszövetség nevét
az Aranykönyv őrzi.

Dr. Mádl Ferenc
a Magyar Örökség Bíráló Bizottság elnöke

[Handwritten signature]
Balogh László
Kőrösi Csoma
László

[Handwritten signature]
Bencsik László

[Handwritten signature]
Kerekesi Farkas Péter
János László